

ДЕЛЕГАТИ Београдског универзитета припремају се за II конгрес ССЈ

У оквиру припрема за II конгрес ССЈ, делегати са Београдског универзитета образовали су неколико комисија у које су укључени сви делегати. Кроз рад комисија претресаће се сва питања о којима ће расправљати Конгрес. Из комисије за нацрт закона о Универзитету Делегати ће тражити да нам закон омогући већа права у управљању Универзитетом.

Комисија има низ примедба на поједине чланове нацрта. Основне принципијелне примедбе на нацрт закона односе се на учешће студената у факултетском и универзитетском савету. Како ови савети претстављају органе друштвеног управљања Универзитетом, комисија сматра да је баш због друштвеног карактера тих органа, неправилно искључити студенте из њих. Ово се односи и на асистенте који такође према нацрту закона не бирају своје претставнике ни у један од ових савета.

Друга примедба комисије је у вези са доношењем наставних планова и програма. Према нацрту закона ово спада искључиво у надлежност наставничког колегија. Комисија сматра да је друштво неопоран, да је заједница оправдано заинтересована за штевни интерес за организовање квалитет и образовање студената. Стога предлаже да друштвени органи управљања имају непосреднију улогу у решавању наставних питања.

Нацрт закона полази од факултета као основне јединице третирајући их све као јединствене целине. Међутим, ово се не може применити на све факултете. Филозофски и Природно-математички факултет например састављени су од више група које немају много међусобне везе и који у ствари претстављају скуп факултета. Комисија сматра да треба прецизније законом одредити права и компетенције тих група, отсека и сл.

И најзад комисија сматра да су у члану у коме се говори о правима и дужностима студената права студената врло непрецизно и магловито одређена и да овај члан нацрта треба тако стилизовати да се из њега јасно виде права и дужности студената.

Комисија је имала и низ ситних примедби на поједине чланове нацрта. Уколико читава делегација усвоји ове примедбе, оне ће бити изложене на II конгресу ССЈ.

god. XIX broj 6 * * * * 10 III 1954

student

nedeljni list beogradskih studenata

ЈУГОСЛОВЕНСКИ ФОЛКЛОРОДУШЕВИО

ПРЕТСЕДНИК ВЕЛИКЕ ТУРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ И ЗАМЕНИК ПРЕТСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ РЕФИК КОРАЛТАН УПУТНО ЈЕ СРДАЧНЕ ПОЗДРАВЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТУДЕНТИМА.

(Специјално за „Студент“)

Анкара, 2 марта

Данас је већ трећи дан фестивала. Иако је још до његовог завршетка остало још два дана, ипак се може рећи да су већ најважније приредбе прошле и да је на њима југословенска група у потпуности испунила очекивања.

Јуче је био најбурнији дан на фестивалу. Одмора скоро није ни било. У току преподнева изведене су прве пробе у дворани Анкарске опере где се увече одржавао прво свечани заједнички концерт све три групе.

Свечани заједнички концерт у Анкарској опери

Свечана претстава почела је изменом дарова. Две студенткиње чланице КУД „Бранко Крсмановић“ у народним ношњама као и по две чланице турске и грчке групе у својим националним костимима примиле су дарове које

су руководиоци делегација међусобно измењали. Ову симболичну слику пријатељства народа три земље, дворања је бурно поздравила.

Југословенска група прва је наступила са програмом. Ансамбл „Бранка Крсмановића“ извео је игре из Посавине и Македоније и „Комитску игру“. Свака од ових тачака дочекана је бурним аплаузом.

На сцену је тада наступила грчка група. Она је извела неколико кратких и веома успешних игара из Епира, околине Атине и осталих крајева Грчке. Турска група која је затим наступила приказала је неколико својих старих

популарних витешких игара чије је најаве дворана дочекивала непрестаним аплаузима.

Па ипак врхунац одушевљења наступио је тек на почетку другог дела програма. Најпре је Даница Обренић са народним оркестром „Бранка Крсмановића“ изазвала буру која се неколико минута није стишавала, када је своју другу песму из околине Врања завршила на турском језику.

А онда је дошла велика игра из Врања која је све присутне дигла са седишта. Ванредна кореографија и беспрекорна игра пуна динамике и промена са финалом у коме учествује читав ансамбл подигла је дворану на ноге. Аплауз и поклици „бис—бис“—нису се никако стишавали.

Грчка и турска група извеле су затим игре које су у себи имале веома много од балета. Сваку од тих тачака публика је срдечно примала.

(Наставак на другој страни)

У ОКВИРУ PROSLAVE 150-TO GODIŠNJICE PRVOG SRPSKOG USTANKA

Одржана је свечана академија на Београдском универзитету

6. III. 1954. godine u Beogradu, u sali Narodnih heroja na Prirodno-matematičkom fakultetu održana je svečana akademija posvećena proslavi Prvog srpskog ustanka. Uz prisustvo većeg broja profesora Univerziteta, kulturnih radnika i studenata — akademiju je otvorio rektor Beogradskog univerziteta Vukić Mićović. Referat o značaju i karakteru ustanka podneo je drug Dušan Perović, docent Filozofskog fakulteta.

Posle referata održan je kraći kulturno umetnički program u kome su učestvovali studenti Pozorišne akademije, akademско друштво „Бранко Крсмановић“ и првак београдске опере Никола Цвејић.

АКАДЕМСКО ПОЗОРИШТЕ „БРАНКО КРСМАНОВИЋ“ ПРИКАЗАЛО ЈЕ ДЖОН МАЈЕРОВУ ДРАМУ „ТРИ ТЕЛЕФОНСКА РАЗГОВОРА“

У оквиру IV фестивала културно уметничких друштва, Академско позориште „Бранко Крсмановић“ приказало је у Београдском драмском позоришту комад Дžона Мајера.

ДРУШТВЕНА АКТИВНОСТ СТУДЕНАТА ЈЕ ПОРАСЛА

Од 13—15 марта одржаће се у Скопљу II конгрес Савеза студената Југославије.

У извештају који ће се поднети Конгресу, дата је оцена целокупне активности Савеза студената у периоду између I и II конгреса. Обухваћени су сви облици рада

како политичког и културног, тако и на плану решавања стручних, економских, здравствених и других проблема студената.

У овом броју доносимо део извештаја који се односи на друштвену активност студената. Материјале о осталим облицима активности ССЈ, доносићемо у току рада Конгреса.

Изван зидина универзитета

арочито је значајан и карактеристичан за студентски живот последње две године, широк захват студенских удружења у друштвено-политички живот ван Универзитета и у разне области социјалистичког развоја наше земље.

Ранијих година активност студенских организација била је углавном уоквирена зидинама Универзитета. (Та затвореност у зидне Универзитета има и својих објективних разлога у самом његовом положају). Али то је имало и својих слабих страна које су се огледале у одвајању једног дела студената од наше социјалистичке праксе и свакодневних животних, социјалистичких проблема, што је неминуовно водило непознавању многих питања изградње социјализма. Систем нашег идеолошко-политичког рада није увек могао надоместити ову празнину, поготову због страсти једног дела студената за теоретисањем која је често била одвојена од наше конкретне социјалистичке праксе. А и садржина нашег идеолошко-политичког рада није увек црпела тематику из те праксе. (Карактеристична је у вези тога чињеница да су се приликом Биласовог случаја, анархистичка и малограђанска схватања демократије на Београдском универзитету појавила видније готово једино на факултетима који су по својој струци даљи од непосредне борбе за изградњу социјализма). (Наставак на трећој страни)

17 и 18 априла сусрет студената ВПШ у Новом Саду

У Београду је одржано саветовање уз учешће делегата из Новог Сада и Крагујевца

Писмо студената Новог Сада, које је претходило овом састанку, садржавало је предлоге о будућим заједничким иницијативама студената ВПШ са територије Србије на културном и спортском пољу. Оно је у целини прихваћено пре дискусије у којој су прецизнирани даљи детаљи. Свечаности ће у Новом Саду, који је овог пута домаћин, трајати два дана. Поред обимног спортског програма, предвиђа се одржавање књижевног конкурса, изложбе ликовних радова и уметничке фотографије. Програм ће бити закључен приредбом на којој ће наступати све школе са одабраним тачкама.

Занимљиво је да су делегати Новог Сада предложили да се број њихових гостију не ограничи само на учеснике програма, већ да дођу сви они који то буду желели. Остварење овога зависи од решења финансијских тешкоћа постојења. Судећи по овоме, а и по чињеници да су студенти ВПШ носиоци академског живота Новог Сада, такмичење ће да значи освежење и за цео град.

ИЗА ЗАТВОРЕНИХ ВРАТА (3)

Важна питања на IV конференцији КОСЕК-а решавања у поткомисијама

Четврта међународна студентска конференција у Истамбулу је одржана уз учешће 42 националне студентске уније, од којих су 24 ваневропске. Већ ови подаци, а још више закључци донесени у tzv. програмским комисијама показују да ова кооперација преко КОСЕК-а поприма карактер светске студентске сарадње. Међутим, досад постигнати успеси у словили су да се појави и читав низ нових проблема, од којих се правилно решавања у mnogome зависити даљи напредак посла започетог у Единбургу пре четири године.

Чињеница да су на почетку у сарадњи преко КОСЕК-а учествовале углавном само европске студентске уније, које се сматрају аполитичним организацијама и које су заинтересирани са-

мо за један ужи круг студентских проблема, као што су путовања, културна и спортска размена, екскурзије и сл., утицала је да су нове националне уније а првенствено оне из Азије, Африке и Јужне Америке, тешко приступале кооперацији преко КОСЕК-а не налазећи могућности да на дневни ред постављају и извесне друге, за њих важније студентске проблеме, као што су борба против дискриминације, а за једнако право на образовање, борба за националну независност земље, за коментариј побољшање економског и социјалног положаја студената. Ови проблеми избили су у први план већ на Копенхашкој, а нарочито на последњој Истанбулској конференцији. Тешко је озбиљним аргументима braniti тезу да међународна студентска конференција

може расправљати само о студентима као таквим, а не и о студентима као члановима одређене друштвене заједнице. Ми не можемо прећи преко чињенице, да студенти читавог низа ваневропских земаља данас не могу ни помислити на такав „луksuz“ као што су путовања, студентски туризам, културне и спортске манифестације већег обима, кад су њихове бригае заокупљене далеко важнијим проблемима за њих саме и за њихове нације.

Истамбулска конференција била је утолико оштрија по sukobima различитих shvatanja baš zato što је први пут учешће ваневропских националних унија, које се у већини случајева сматрају политичким организацијама, било велико, те stoga групи неких европских националних унија nije bilo mo-

гуће да sasvim lako proturi svoja shvatanja kao odluke konferencije. Uviđajući da neće biti u stanju da spreči diskusiju o svim problemima studenata jedna grupa nacionalnih unija pokušala је da diskusiju o delikatnim pitanjima ipak zatvori u један uži krug i da joj da bar koliko toliko prihvatljivu formu. Zbog toga, kad је bilo predloženo da se „osnove saradnje“ diskutuju na plenarnoj sednici a ne u јednoj komisiji, pojavila се škotska rezolucija koja, u krajnjoj liniji, znači odvlačenje raspravljanja po glavnim pitanjima sa glavnog na sporedno mesto. Naime, škotska rezolucija је predviđala formiranje posebnog potkomiteta koji će na svojoj sednici izraditi teze za diskusiju o osnovama saradnje (Nastavak na drugoj strani)

Student mirror

Студенти Мак Гил Универзитета (Montreal) mogu dnevno da zarade po 20 dolara podvrgavajući se eksperimentima koje od nedavno vrši psihološki otežak ovog Univerziteta. Cilj eksperimenata je da se utvrdi kakav uticaj ima ograničavanje čula na čovekove duševne funkcije. Tako studenti kojima je potrebno povremeno zaposlenje zarađuju potrebni novac zavaravajući se u kabine sa slušalicama na ušima, zavojima na zatvorenim očima i nepokretnim, vezanim rukama. Neki studenti su izdržali svega devet časova, a neki i po pet dana.

DEUTSCHE STUDENTENZEITUNG

Deutsche studentenzeitung donosi u svom januarском броју чланак о положају немачких студената. Лист даје резултате друге анкете о социјалном положају студената. По тој анкети, минимум који је потребан студентима за живот, износи данас од 130-180 немачких марака, дакле око 30 марака више него 1951 године. Лист налази узроке овом позицији животних трошкова у порасту цена разних намирница, кирија, превозних тарифа итд.

Према анкети само 12% студената располаже минимумом, а скоро 50% студената (тј. скоро 10% више него пре две године) мора да ради да би се издржавало за време студија. Даља анкета показује још и следеће интересантне резултате: само 3,6% студената добијају потпуну од родитеља, а 33% не добија никаква помоћ од своје куће. Интересантно је да је 28,5% студената пребегло или протерано из совјетске зоне.

Анкета показује да је за последње две године опао број студената који од државе добијају потпору. Њих има сада нешто више од 20%. Такође има 20% студената који немају могућности да станују у месту школовања.

Просечна старост је за две године виша него што је била 1928 године и креће се између 22 и 24 године.

Занимљиво је навести да у Немачкој 80% студената долази из средњег staleжа. Док света 4,4% долази из радничке класе. (Овде је вредно напоменути да се број студената, пореклом из радничких породица креће у Француској после рата око 2%).

Најзад 7,3% студената ожењено је или удато.

У закључку ове анкете, лист подвлачи да она речито говори о хитним и нужним мерама које је потребно предузети ради побољшања економског положаја студената.

(Превела Ина Дагарин)

L'AURORE

Gospodin Andre Mari, francuski ministar prosvete izjavio je u zvaničnoj poruci francuskim studentima i profesorima da će ove godine na mnogim univerzitetima biti izvedeni obimni programi izgradnje. Prema G. Mariu planovi uključuju izgradnju novih fakulteta i instituta u Klermonu, Lilu, Lionu, Nanstvu, Parizu i Tuluzi. Ministar je dalje istakao činjenicu da se ove godine u studentskim restoranima dnevno deli do 30.000 obroka dok je u 1946 godini deljeno samo do 3.000 obroka.

(Nastavak sa prve strane)

za plenarnu sednicu konferencije. Većina delegacija glasala je za škotsku rezoluciju jer je ona, na prvi pogled, bila primamljiva. Ipak nije imalo smisla da čitava konferencija raspravlja bez nekog sistema i reda, o svemu i svačemu. Naša delegacija je ta kođe glasala za škotsku rezoluciju, ali je izrazila bojazan da će potkomitet preuzeti na sebe zadatke koji mu nisu povereni. Naša bojazan se pokazala kao opravdana. Većina delikatnih pitanja o kojima su diskutovale programske komisije bila su prebacivana potkomitetu, a na kraju se postavilo da potkomitet nije plenarnoj sednici dao teze za disku-

la završiti u tačno određeno vreme; radilo se čitav poslednji dan i čitavu noć do osam sati ujutru), nije bilo moguće ništa bitno menjati u izveštaju. Koliko god sve ovo pokazuje sa koliko se teškoća probijaju na međunarodnim konferencijama ova veoma važna pitanja, ipak pretstavlja uspeh i sama pojava izveštaja potkomiteta.

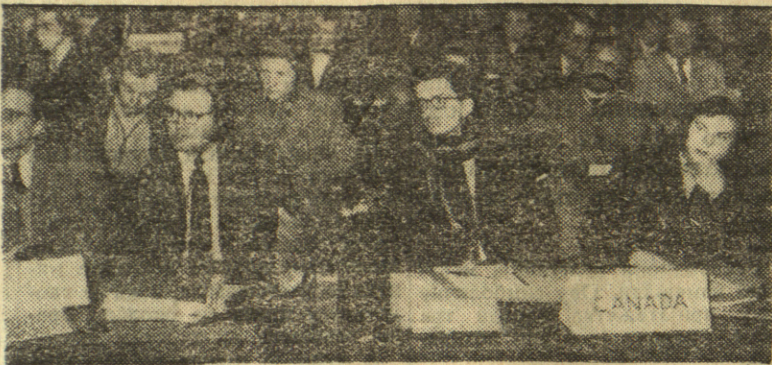
Na konferenciji se, baš usled ovakvog razvoja situacije, počeo očitavati jedan blok nacionalnih unija koji je u nekoliko navrata veoma nekorektno postupao prema onima koji se sa njima ne slažu i pokazao čudnu isključivost koja ne bi smela biti svojstvena ovakvim međunarodnim

izvesne negativne tendencije koje mogu mnogo naškoditi kooperaciji preko COSEC-a.

Savez studenata Jugoslavije stekao je i na ovoj konferenciji simpatije zbog svog principijelnog stava, prvenstveno kod nacionalnih unija Azije, Južne Amerike i Afrike. Na prvi pogled izgleda da su se pogoršali naši odnosi sa jednom grupom nacionalnih studentskih unija Zapadne Evrope. Međutim, stara je istina, da po nizu političkih pitanja mi imamo sasvim drugačije mišljenje nego rukovodioci nekih zapadnoevropskih studentskih unija. S obzirom da se prvi put sasvim otvoreno diskutovalo o tim pitanjima delegacija SSJ bila je na jednoj strani, a jedna gru-

pa evropskih unija na drugoj. Uostalom u političkom pogledu mi tu nešto naročito ne možemo ni da očekujemo. Naše veze i saradnja sa zapadnoevropskim nacionalnim unijama biće i ubuduće prijateljske i još tešnje, ali će se više manje ipak svoditi na studentska putovanja i turizam, izmenu stipendista, ekskurzije, festivale, studentski sport i sl. Na srodnija politička mišljenja nailazimo kod studenata socijalista u Evropi kao i kod većine vanevropskih nacionalnih studentskih unija, koje su nam po svojim shvatanjima veoma bliske, iako je normalno da i tu ima razlika u gledanjima na pojedine probleme.

Mika TRIPALO

SA KONFERENCIJE KOSEK-a

siju, već gotov izveštaj koji je uz manje izmene prihvaćen. Istina bilo je mogućnosti da se taj izveštaj menja ali radi kratkoće vremena (konferencija se mora-

konferencijama. Zbog svega toga jugoslovenska delegacija je odbila svoju kandidaturu za Nadzorni komitet i izjavila da sa rezervom i negodovanjem gleda na

ПИСМО ИЗ АНКРЕ

ФЕСТИВАЛ ЈЕ ЗАВРШЕН

(Наставак са прве стране)

Око 1 час по поноћи програм вечери је био завршен. Председник Коралтан зажелио је да у својој ложи прими представнике све три фолклорне групе. По четири члана ових група дошли су у својим народним ношњама и поздравили заменика председника Републике. Г. Коралтан руковао се са сваким од својих гостију и заједно са амбасадорима Грчке и Југославије провео са студентима око пола часа у срдјачном разговору.

Поздрављајући се са нашим студентима, г. Коралтан је рекао:

„Гледао сам ваше професионалце када су били овде. (Ансамбл „Коло“ — наша примедба) али ви сте их младошћу, жаром који уносите у своју игру и још у много чему надмашили. Били сте вечерас најбољи и ја вам честитам“.

Пријем у резиденцији председника Републике

Јутрос приликом разгледања Анкре, наша група је посетила и резиденцију председника Републике. Наш, већ стари познаник и пријатељ приредио је у част својих гостију из Југославије пријем. Скоро пуна два часа он је провео у разговору са нашим студентима, интересујући се за живот младих људи код нас, њихов развитак, образовање итд.

Данас поподне док ово јављам у дворани Опере почео је концерт солиста. Нашу земљу на њему претстављају: пијаниста Степан Радић, алт Бадена Соколовић са Конзерваторијума из Загреб, бас-баритон Јанез Трилер, студент Конзерваторијума у Љубљани и други. Наши солисти извели су јутрос краћи програм на Анкарској радиостаници.

M. МАРОВИЋ

Актуелна тема

Нова улога атомске енергије

Већ неколико месеци телепринтери новинских агенција prenose vesti koje ukazuju da je došlo do značajnih promena u politici dveju vodećih velikih sila u odnosu na atomsku energiju. Razorna moć atomskog oružja i vanredne mogućnosti privrednog i tehničkog napretka koje se u njoj kriju, pretvaraju se izgleda u regulatora miroljubivih međunarodnih odnosa, a borbena spremnost i jedne i druge strane je dostigla odveć opasne razmere da bi se bilo koja od njih odlučila na sukob.

Istina, već punih osam godina u OUN su vođeni retorski dvobojni propagandnog karaktera u kojima su i SAD i SSSR nastojali da stvore utisak kako žele otkloniti od čovečanstva potencijalnu opasnost atomskog oružja, a u isto vreme su gomilali zalihe atomskih bombi, stvarali nova i opasnija oružja i ulagali basnoslovne investicije u naučno istraživački rad i izgradnju proizvodnih pogona. I na jednoj i na drugoj strani okeana, pretilo se razaranjem, izjavama o usavršenoj atomskoj vojnoj tehnici, a onda je neočekivano nastupio preokret u vidu nekoliko miroljubivih poteza velikih atomskih rivala.

Poznatiji američki radio komentator Valter Lipman, neposredno posle Ajzenhauerovog govora pred mikrofonima Ujedinjenih nacija, u kome je predložio stvaranje jedne međunarodne atomske agencije istakao je mogućnost početka nove miroljubive ere u životu savremenog čovečanstva. Predlog Ajzenhauera je prvobitno shvaćen kao taktički potez za preuzimanje diplomatske inicijative pred Berlinsku konferenciju, ali

kada su iz Moskve bez rezerve prihvaćeni dvojni razgovori, onda je situacija postala jasnija.

Moguće je da su državnici dveju najvećih zemalja shvatili da moraju nešto preduzeti kako vremenom ne bi došla u položaj džina koji nema ništa jer je hteo sve, pa su već savladali kritičnu tačku prvoga kontakta. Atomska energija je svojim značajem nadrasla političare koji su je hteli zloupotrebiti, bolje reći, upotrebiti kao prinudno sredstvo svoje politike, učinivši ih odgovornim i popustljivim pred kritikom među narodne javnosti.

Nije li možda prerano na osnovu nekoliko razgovora između Dalsa i Molotova, svečanog govora predsednika Ajzenhauera i još nekoliko izjava vodećih političara zapadnih zemalja izvesti zaključak da su vlasnici atomskih tajni shvatili apsurdnost pokušaja realizacije moći svoga oružja?

Onda kada je izgubljen atomski monopol, ne samo da je oslabila atomska diplomatija, nego je i pretpostavka da će neko rizikovati uništenje da bi uništavao, postala manje verovatnom. Pretnja atomskom bombom može danas da plaši samo nervno rastrojene starce.

Ali verovatno je da će još dugo trajati manevarisanje i pogađanje na bazi »tebi-meni«, dok se veliki konačno ne odluče da unište svoje ratne potencijale ili oštvere saradnju koja bi isključivala upotrebu stvorene atomske ratne tehnike.

U svakom slučaju već danas, a u budućnosti verovatno još više, atomska energija vrši znatan uticaj na pravac i metode spoljne politike.

Z. MIČIĆ

МЕЋУНАРОДНЕ СТУДЕНТСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

ВУС — НАЈЈАЧА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ПОМОЋ СТУДЕНТИМА

Сваке године подели се преко 700.000 швајцарских франака

фр. Целокупној ВУС-овој мрежи у Африци ставља се на расположење свега 10.000, а Јапану 35.000 шв. фр. Овакву расподелу узрокује пре свега структура прихода и обавезе које одатле проистичу, јер је на пример 1952/53 године 300.000 шв. фр. дакле скоро 50% укупних прихода дошло из САД. Начин употребе финансијских средстава често пута диктира национална организација која их ствара. Прешлог лета канадски национални комитет је финансирао ВУС-ов семинар у Индији уплативши 56.000 долара од чега је преко 60% добијено из Фордове задужбине (слична ситуација је и у структури доприноса других националних комитета ВУС-а који се првенствено ослањају на разне заоставштине и добровољна друштва).

Довољно је, ради илустрације, направити поређење између овако раскошне суме од 56.000 долара намењене једномесечним ди-

скусијама и путовањима ВУС-оваца из разних крајева света по Индији, и укупне годишње помоћи коју је Индија прошле године примила у износу 25.000 долара, да би се видело, да се ВУС више бавио организовањем међународних путовања и семинара него пружањем материјалне помоћи сиромашним универзитетима.

Поред свих ових недостатака и слабости ВУС има позитивну улогу у међународном студентском животу, јер се јавља као најјача међународна организација за помоћ студентима.

Активност националног комитета универзитетске помоћи у нашој земљи је значајна и успешна. Поред бриге за правилну расподелу помоћи коју прима и помоћи коју даје из својих средстава, преузео је на себе одговорност за услове живота и студирања свих иностраних студената на универзитетима у ФНРЈ. Допринос који уплаћује наш Национални комитет

креће се око 500 шв. фр. годишње што ствара пасиван биланс у односу према ВУС-овој помоћи коју добијамо. Од 1946 године ВУС нам је ставио на расположење кредите у висини од 101.000 шв. фр. који су искоришћени и подељени нашим универзитетима пропорционално броју студената. Из овако значајног фонда остварене су набавке 25.000 грама стрептомицина, пеницилин и други фармацеутски медикаменти, већи број разних лабораториских апарата и инструмената, као и хируршки прибори који су додељени студентским клиникама.

Помоћ ВУС-а је значајан допринос међународној сарадњи и разумевању. О томе како заузети активнији став у ВУС-у и како појачати сарадњу са њим и учинити плоднијом изјасниће се скупштина националног комитета ВУС-а која ће се 16 марта одржати у Скопљу.

M.

Малограђанштина под фирмом "БАЛА"

Савез студената на нашем Универзитету води упорну борбу, преко свих форми своје делатности, против непријатељских утицаја, који се у нашим организацијама јављају у разним видовима. Најчешће су то малограђанске појаве које, свесно или несвесно, протурају нашој организацији потпуно страни, а понекад и добронамерни људи. Не може се рећи да су носиоци оваквих утицаја бројни и да су њихове снаге велике, али је тачно да се они увек јављају тамо где комунисти, руководства и активисти Савеза студената попусте, кадгод преовлада поврност, практицизам и небудност.

Није случајно што до негативних појава долази највише тамо где се студенти забављају. То је због тога што се наша руководство базе „важнијим“ стварима, „чисто политичким“ питањима, а бригу о забави студената често препуштају „стручњацима“ за овај посао.

Скорашњи пример, одржавање бала медицинара, то јасно показује.

Одбор удружења Медицинског факултета организовао је „Велики бал медицинара“ у Мажестики.

Уствари „идеја“ о балу никла је у стрелачкој дружини овог факултета и стрелачка дружина спровела је организацију бала. Али, да ли то умањује одговорност одбора удружења? Другови из овог одбора покушали су да се оградe и тежио им је палло што се ова приредба зове „Бал медицинара“ али ипак су пристали да се она одржи (!) Постоји схватање и у стрелачкој дружини и у Одбору удружења да је стрелачка дружина могла да одржи приредбу када би је одбор удружења забранио, јер је то самостална организација! У најмању руку чудно схватање о самосталности рада и улози удружења. Чудан је однос и овог одбора према Универзитетском одбору Савеза студената који није био чак ни обавештен о приредби, која по свом карактеру припада и оквиру Универзитета. Чак и Факултетски одбор, иако је било супротних гледишта, није сматрао за потребно да ово питање продискутује на једном од својих састанака. И Факултетски комитет Савеза студената није о томе био обавештен и зато се са правом може поставити питање: какав је његов увид и утицај на рад Удружења...

Постоје индикације на основу којих се може закључити да се оваквом приредбом настављају негативне предатне традиције али то је у овом случају спорно. Приредба је одржана у Мажестики, улазнице су коштале 300 дина, била су обавезна тамна одела и присуствовало је око 70 странаца. Излишно је уопште питати да ли студенти могу да пређу све ове баријере до сале Мажестика. Али, онда се поставља питање: за кога је све то организовано?

За име Удружења студената медицине везани су многи и крупни успеси и изградњи социјализма и оно се не може употребљавати у овакве сврхе. Због тога је оваква приредба и нашла на општу осуду студената. Међутим, још увек има другова који не схватају сву тежину оваквог пропуста, „јер на приредби није било изгреда, туче и политичких инцидентата и приредба је била сасвим пристојна!“ За приредбе сличне овој које је организовала буржоазија, не може се ни рећи да су туче биле карактеристична појава. Напротив, и на њима је све било „лепо“, „коректно“, „забавно“ итд.

Тада је то било разумљиво и неминувано. Такво је било друштво — тако се забављало.

Данас, организовање такве забаве може бити само резултат нецеловитог схватања појединих малограђана и наших редовима. Милан ИГЉАТОВИЋ

ДРУШТВЕНА АКТИВНОСТ СТУДЕНАТА ЈЕ ПОРАСЛА

(Наставак са прве стране)

Данас можемо стварно рећи да студентска удружења постају све више фактор у политичком, друштвеном и културном животу средине у којој живе...

„Навешћемо овде само неке примере активности ове врсте.

Организације Савеза студената у Љубљани су почетком 1952/53 школске године поставиле своје кандидате за републички и савезни Конгрес Социјалистичког савеза радног народа Југославије. У предизборној кампањи за избор делегата за ове конгресе, студенти су много масовније посећивали конференције ССРНЈ и на њима заинтересовали грађане за проблеме Универзитета и студената. Студентски лист „Трибуна“ живо је пратио ову активност. Изабрани студентски делегати су на републичком конгресу говорили о проблему Универзитета, а и студената. Централни одбор ССРНЈ Словеније је на основу тога ово питање разматрао на једном свом састанку.

На многим нашим факултетима су у оквиру студентских удружења формирани стручни клубови или удружења који имају као један од основних задатака да по стручним питањима делују ван Универзитета и да се везују за поједина конкретна питања социјалистичке праксе. Тако је, на пример, прошле године клуб студената педагогије из Љубљане суделовао у решавању педагошких проблема у Боштану, а клуб правника претресао све важније законске пројекте (Закон о универзитетима, Уставни закон, Закон о верским заједницама и др.) и достављао своје примедбе Законодавном одбору Скупштине. Стручни клуб медицинара у Загребу такође је организовао акције и пружио одговарајућу помоћ ван Универзитета. „Млада литература“ лист младих књижевника студената из Скопља и клуб младих писаца-студената, својим радовима и организовањем литерарних вечери пред грађанством заузели су видно место у културном животу.

Све су чешћи додир студентата и њихових удружења са нашим радним људима у творацима и селима. Студенти Београда су само у оквиру фестивала 1952/53 године одржали преко 120 политичких и научно-популарних предавања по разним колективима и народним универзитетима. Студенти из Скопља у школској 1952/53 години одржали су већи број предавања из циклуса предавања из друштвених и природних наука у радним колективима Скопља и околним селима. Студенти технике из Загреба су у 1953 години организовали један петодневни марш кроз устаничке крајеве Лике и Кордуна и са њима је ишла једна група културно-уметничког друштва „Горан Ковачић“ и дала приредбе у већем броју села.

Даље се у извештају наводи велика акција београдских студената медицинске улоге „Медицинске недеље“ 1953 године, студентски фестивали који у задње две године претстављају смотру готово целокупне активности студената, и организовани продор студентских удружења у дру-

штвени и културни живот ван Универзитета.

Удружења у унутрашњости најактивнија у Србији и Словенији

У извештају се истиче да је оснивање и рад студентских удружења у унутрашњости имало велики значај за друштвену и политичку улогу Савеза студената. У току 1953 године ова удружења су постигла видне резултате у Србији и Словенији. У Словенији постоји 17 оваквих удружења (тамо их зову клубови). У Србији, 70 удружења у разним местима у унутрашњости, развило је у току прошле године веома живу активност.

Та удружења су прошле године одржала у својим местима и околним селима 346 предавања из разних области науке, политичке и економске проблематике код нас и у свету, а дебати клубови тих друштава одржали су 63 предавања са дискусијом. Студенти медицине из ових удружења су кроз своје екипе извршили 473 прегледа и лекарске интервенције; студенти ветерине обавили су 138 прегледа разне стоке и вршили одговарајуће интервенције. Студенти стоматолозије су обавили 298 прегледа. Културно-уметничке екипе ових удружења су у својим местима, радним колективима, јединицама ЈНА, радним другарима и селима одржали 160 приредаба, 19 књижевних вечери, 24 веселе вечери, 19 музичких концерата, 8 усмених новина, 7 филмских претстава научног и документарног карактера, 10 емисија преко постојећих разгласних станица, 12 изложби итд. Спортске групе удружења у унутрашњости су само у току прошле године одржале 170 спортских сусрета у разним гранама и 46 шаховских турнира. Удружења у Белој Цркви, Крушевцу, Смед-

ревској Паланци, Зајечару, Негтину и Књажевцу су своју активност уоквирили културним и спортским фестивалима у којима су обухватили и удружења из околних места.

У осталим републикама (Хрватској, БиХ, и Македонији) оваквих удружења има мање и њихова активност је слабија.

У извештају је истакнут и значај учешћа студената у радним акцијама. За задње две године узело је учешћа на радним градилиштима 8.389 студената.

Све ово што смо изнели и много других примера које нисмо могли изнети, јер би заузели сувише простора, јасно говори о томе да је друштвена улога Савеза студената Југославије видно порасла од I конгреса. Међутим, у читавој активности о којој смо говорили, било је и слабости. Ми посебно подвлачимо извесну једностраност те активности код појединих удружења која се огледа у томе што се активност студената ван Универзитета сматрала само као потреба да се у јавност изнесу наши проблеми око студија и да се тражи само помоћ од јавности у решавању тих питања. У тим појединим случајевима није се сматрало да и ми студенти пружамо одговарајућу помоћ коју можемо да пружимо (стручну културну, па и друштвено политичку) и да своје проблеме и потребе решавамо у склопу проблема наше друштвене заједнице. Једном речју да и ми студенти колико год нам је то могуће учествујемо у мењању, развијању наше социјалистичке стварности. Примери које смо изнели о раду неколико студентских клубова у Словенији, показују како се баш кроз активизирање студената у друштвеном животу својих места, могу решавати и економски проблеми студената.

ИЗМЕНЕ У СТАТУТУ ССЈ

Чланови комисије предлажу

Измене које ова комисија предлаже за се унесу у статут ССЈ усмерене су на то да нови статут одрази све промене у унутрашњем развоју ССЈ у периоду између I и II конгреса, као и промене у целокупном развоју наше земље које су се нужно одразиле и на развој Савеза студената.

Основна и битна измена била би у томе да нови статут обележи оне промене које су унеколико измениле карактер Савеза студената. Полазећи од стварног стања у организацији Савеза студената, комисија предлаже да наместо старе формулације да је ССЈ савез студентских удружења, дође нова; да Савез студената сачињавају студентска удружења и све друге самосталне студентске организације (културне, физикалне и др.) без обзира да ли су оне у оквиру Универзитета или не.

У вези са садашњим принципима друштвеног управљања универзитетом, комисија предлаже да се у статут убаци нови члан који би гласио:

„Полазећи од принципа друштвеног управљања универзитетима и

развијања социјалистичких односа на њима, организације Савеза активно учествују у претресању (и решавању) оних питања рада и наставе на која су законом и другим прописима овлашћена. Као претставник студената и њихових оправданих интереса, Савез студената иступа пред државним и друштвеним органима са предлозима, сугестијама и жалбама студената, борећи се принципијелно и демократским средствима за правилно решавање свих проблема студија и наставе, а против конзервативних и реакционарних утицаја у нашем универзитетском животу.“

Једна од значајних измена у односу на стари статут је и уношење нових чланова статута у којима се говори о правима и дужностима студената. Права и дужности чланова Савеза студената Југославије ранијим статутом нису били одређени.

ДА ЛИ ЈЕ НАЂЕНО РЕШЕЊЕ

Ових дана су се састали по први пут у другом семестру студенти медицинске групе б прве године. Заједничким анализама дошло се до закључка да рад ове групе у организацији Савеза студената у прошлом семестру није задовољавајући. После дискусије створен је програм друштвеног и политичког рада у другом семестру. Он би се састојао у томе, да се предузме већ у току марта неколико колективних посета биоскопима и позоришту, затим усмених новина, другарских вечери, политичких предавања и једна посета друговима са медицинске прве године у Скопљу.

У Скопље би се ишло у виду неке турнеје, односно ишле би екипе: фудбала, кошарке, одбојке, стоног тениса и шаха. Такође би приредили неки забавни програм који би се дао у Скопљу, било као приредаба, било као другарско вече.

Д. М.

INDEX

ISTUKAO SERVIRKU

Uredništvo »Studenta« primilo je iz Studentskog doma »Vera Blagojević« pismo sledeće sadržine:

»Student pete godine medicine Todorov M. Branko još uvek se ne pridržava uobičajenog reda u menzi. On ne seda za sto gde će biti uslužen kao i svi ostali studenti, već ide na šalter da bi dobio veću porciju od svojih drugova. Na opomene servirki uvek je reagovao preteći da će im glavu razbiti činijom ili će im činiju nabiti na glavu.

Kad ga je 27-II-1954 godine opomenula servirka Đorđević Zujica, razbesneo se je i izudarao je

(Ilustracija Mome Markovića)

pesnicama po glavi. Radnica je od udaraca pala u nesvest, a naknadno joj je otekla leva slepoočnica i donja usna koja je krpila. Događaj se odvio na očigled mnogobrojnih студената i pred personalom. Svi su se zgražali na takvog grubijana »budućeg lekara«, a jedan je student ustao u fizičku odbranu servirke.

Ovo je jedinstven slučaj после ослобођења у нашој мени. Најоштрије осуђујемо поступак Тодорова. Тим више што се боримо с многим poteškoćama да би даљи што бољу храну нашим студентима, услед чега је и наше особље преopterećено, затим што је нападнута једна највреднија радница у дому.

Dom je Todorova izbacio iz svoje menze. Istovremeno predaćemo ga sudu, a povredena radnica je već podnela prijavu sudu da je prekršajе. Smatramo да је потребно да се овакви slučajevi žigošu preko štampе, pa vam u том smislu i šalјemo ovaj dopis.

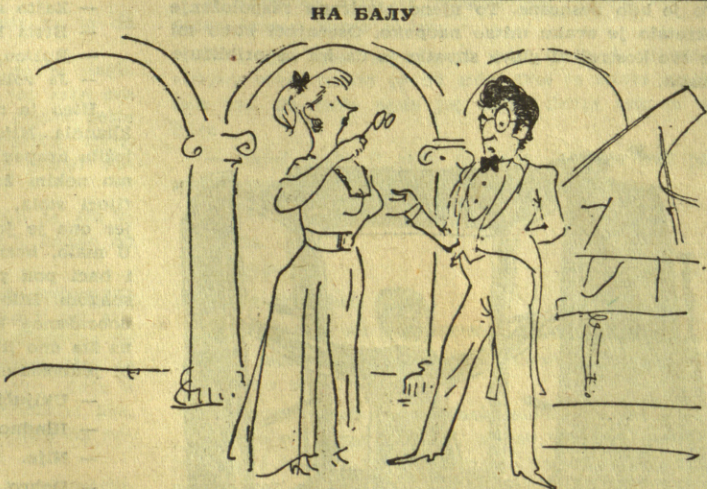
Za upravu doma
Ilija Cetković
Ruža Vasić

Vrabc u pravničkoj čitaonici

Iz sažaljenja prema smrznutoj ptici, ili želje da rasonodi nad knjigu nagnute kolege, jedan veseljak uneo je, 23 februara baš u jeku polaganja ispita, živog vrapca u čitaonicu Pravnog fakulteta. Uplašena ptica shvatila je ovo gostoprinstvo na svoj način i počela да leti s kraja na kraj čitaonice. Praćena hajkom nekolicine dobro raspoloženih студената. После deset minuta trajanja ove hajke, jedan student, koji je pretpostavljao učenje ovakvoj zabavi, revoltirano je dohvatio neđužnog vrapca i izbacio га napolje.

Zaista ne treba komentara onima koji u svojim dvadeset i nekoliko godina nalaze zadovoljstva u ovakvoj vrsti zabava.

N.

— Кога Ви претстављате?
— Владу Теокаренића. А Ви?
— Ја сам г-ђа Митић.

sa studentskih galerija

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ:
НУШИЋЕВ »СВЕТ«ШТА СЕ КРИЈЕ
ИЗА РЕЧИ КОМАД

Свет нема довољно комедијности да буде комедија. Ако су комични они људи који су изгубили из неког разлога своје природно место и логично понашање, и хоће да свесно или несвесно буду нешто што не могу бити, а да то нема никаквих трагичних последица, онда у „Свету“ има никакве комике у чиници да су то људи који су решили да у свему живе како то чаршија хоће, али је све то недовољно доведено до апсурда, до једне праскаве комедије, и то чак ни толико колико то очекује и просечни гледалац после првих наговештаја такве комичне заблуде. Комично је овде тако много у нарацији, а мало у ситуацији. Тако је много варијација на тему „па онда ћемо како свет каже“ и то тако неинвентивно и сиромашно варирано, да све варијације личе једне на другу. А све би ово било само слаба комедија, да ова лица тако често не чујемо у њиховим драмским тренуцима и драмским гестовима, а нарочито да није четвртог чина који је готово без вица, чак и трагичан по извесним могућностима, тако да ово није само слаба комедија, него и недоследна комедија, или бар недоследна драма. А онда није овде све тако снажно, да би дорасло до сатире, а и људи који са својим комичним заблудима стварају овај комад сувише су мало друштвено зло, и сувише мали људи да би се са њима требало разрачунавати сатиричним шамарима.

И тако тај хумор на различитом нивоу, хетероген и колебљив, и по стилу и по интензитету, не дозрева до тога да ово дело најзад схватимо као нешто неконвенционално, па да се помиримо са тим да је он ван познатих форми. Све је ово сувише слабо за овакав комплимент.

Можда би све неравнине добиле сценску уједначеност и тиме уметничку лепоту водвилизацијом читавог комада, — наравно да се ми не грозимо тога облика, просто као нечасног стила, и то, посећујући, оног облика ког се није плашио ни онај насуптилнији Чехов са далеко финијим личностима својим драма од нашег Томе, наше Стане, наших Живановићи и Томићи, па чак и Наде и Јелкице, а Чехов је водвиљом сматрао такве драмске ситуације које су на први поглед мање комичне него ове код Нушића. Али тражити то на овом конкретном случају, на овој представи, узалудно је јер се реч водвиљ сматра готово богохуљењем у уметности. Да се ово режира као водвиљ, наравно многоштошта морало би претрпети немилиосрдни редитељски штрих, а још увек би се ризикувало да публика не прими овај облик, на који није навикла.

А редитељ Раша Плаовић одлучио је да овај комад буде ништа више — него баш драма у ужом смислу. Тако се у овој слабој комедији, на овој

представи, највише седи, да не би случајно који слободнији мизансценски гест био вентил за комичне ситуације, а да се бар на овај начин створе некакве умерене драмске ситуације. Све на овој представи тече мирно са природним реакцијама људи из свакодневног живота, где чак и клише-тиране нушићевске покућарке нису ни за драм смешније него нека наша покућарка која нас баш ових дана у животу гњави. Што ипак нешто нагони на смех, то ниједног тренутка није заслуга нити глумца, нити редитеља, већ само факт да је то смешно глумац морао изговарати, јер то је Нушићев текст. Све је то без и најмањег ексцеса и вица, па би човек рекао: голи реализам! а под реализмом сматра уметничку беживотност и сценску приватност. Једино што овде импонује, то је што режија овде бескомпромисно ствара оно што сматра да је уметничка истина, са очигледном тенденцијом да јој није важно да буде ефектна. А јесте све то некакво превладавање предрадног нушићевског манира са неодговорним јевтиним импровизацијама његових савремених звезда. Али то превладавање на овој представи није никако решавање питања ну-

НУШИЋЕВ »СВЕТ«
39 година Салка Репака

шићевског сценског реализма, јер Нушић се ипак мора играти бујним глумачким талентом обогаћеним хумором, дакле, са истим слободама са којима је игран и раније, али на вишем нивоу. Бојити га озбиљношћу, не значи стварати нушићевски реализам на сцени.

И тако на овој представи, у оваквим редитељским оквирима, глумци ткају своје сопствене ликове — уздржано, и тиме стварају некакву атмосферу времена о коме Нушић пише, нарочито у првом чину, и све би то било позитиван прилог представи, да све то не подвлачи да је овај комад извађен из нафталина, а да се није морао баш извличити. Тако је најбољи предлог да се реши питање стила овог комада, да се он заборави да је икада написан.

Слављеник Салко Репак показао се доследан схватању глумачког позива, као и увек дисциплинован глумац који зна шта је редитељево, а шта глумчево: био је дискретан, јединоставан са бојама свога времена, али је повео део одговорности што уопште гледамо „Свет“ кога више не треба вацкравати, а он га је изабрао.
Јован ЂИРИЛОВ

НАРТОМ СИМФОНИСКОМ СТВА
РАЛАШТВУ“ (свечана сала).Среда, 19 часова, сала предвој-
ничке обуке (Кн. Михајлова ул.)
ДИСКУСИЈА О СОЦИЈАЛИСТИ-
ЧКОЈ ДЕМОКРАТИЈИ (Енглеска
група).Na marginama Matičeve „Bagdala“
НИШТА; САМО СУНЦЕ
И ТРАГЕДИЈА

Пред нама је »Bagdala«, knjiga fragmenata. Poesija, proza, razmišljanje 1922—1951. Rast jednog pesnika. Iz starih beleznica, papira, časova.

Casovi jednog pesnika.

»Bagdala« — plač za sebe. Za šavu, rušeću orgisku, nemoguću slobođu. Za Raku Drainca begunca u Polineziju i njegove nerazsvetljene korake. Za Crnjanskog i njegov bol sutona nad crvenim drvetom na Borneu za njegovo »viva Duce« i uметничку smrt. Za čelave glave. Za bedra. Za ustajalu interpunkciju nad čudnim dimenzijama stvarnosti. Plač za pevačem vijorne Španije, za Španijom za »Marijom Ručarom« zabanjenom pesmom leta 1935. Skrgut za Madrid, Anitu, za davljenje jedne nacije, za slom jednog pokolenja.

Tako bi, možda, izgledala intima čitaoca u nekom popodnevnu nasamo sa Bagdalom.

Dušan Matić je odavno u našoj književnosti. Ali Bagdala ima novu, izuzetnu vrednost, jer je ovde oblikovanje »inspiracije« dobilo čulnu formu skupljenosti noćnih trenutaka. Jer, prvi delovi su nesumnjivo stvarani noću, iz jedne mračne noći. Ona je kalendar pulsiranja jedne od grana naše međunarodne književnosti (Matić, Davičo i dr.) i osvetljenje lomljenja druge grane (Nastasijević i dr.). Bagdala je za nas, za naše preokupacije.

Mi smo danas uveliko podložni osećanju da sve životne afirmacije, sve događaje razabiremo i pevamo čistim radom svesti, da se »udaljimo u svest«. Svaka slika postaje moždani svakako više nego inspiracioni produkt. Skačemo li pri tome konjem sa osam nogu ili smo pustinjaci u »pustanji XX« nije bitno. Nije bitno ni pevamo li »Pesme tišine«. Osnovno je kako da iz reči izvučemo novu nijansu smisla, zaboravljenu, nerodenu asocijaciju... Kako da jezički intezitet pretopimo u psihički i da pojačamo magiku novih slika. Ako smo pri tome izgubili »konačni putokaz«, puštamo bradu, prihvatajmo nakte i šetamo se predveče Knez Mihajlovom ulicom kao ogromna manjina, kao sitnica. Naizgled, za nas su opasnosti nevine.

Ali nekada je »Bagdala« bilo drukčije.

»Nije najvažnije i prvobitno u meni ni u svetu, već u brzini, u veštoj igri njihovih dodira njihovih neizbežnih susreta. I zavoleh... najslučajnije reči, najslobodnije, najapsurdnije. Najličniji problemi počele da me zanimaju. Nazreoh iza njih najmračnije, najosnovnije. Znao sam

da je sve zatvoreno, možda u prvom i iskonskom DA ili NE sa svim nijansama u glasu...«

Ovo je pisano 1923 godine (pažnja — Društvo Beograd—Pariz 1923) ali Matić nije nikada došao do potpunog nihilizma, kako se šetao ragastovom njegovih prozora. Kako je postepeno nazirano rešenje, tako se autor penje ka višem uметничком doživljaju i onda nailazimo na poznate pesme objavljivane u raznim časopisima (»Mladost«, »Putevi«) opet hoda po jednoj ivici: opasnost od pada »u socijalnu shemu«. Tu blistaju stihovi koji rasni (od širenja bogatih slika ranijih formi uzburkavaju:

Pa ipak je noć milionski san
Senovita pustara želja
Zamamljen tok
Zapaljen lanac telesnih mehanja
Luk zgrčenog fetus-čoveka

(»Na uglu Zahumske i Celopečke ulice« 1935). Ova poezija je gusta, harmonična u spajanju najmanje usklađenih zvukova. Ali u celom ci-

klu prisutan je još ukus za blzarno, prigrušen poziv za oćnjacima i razdiranjem. To se sve doćnije pre kriva i dolaze »gromke radničke stope«, smrt Gorkog itd. Poneka od ovih pesama imala je snagu i vrednost jedne parole.

Dolazi jeza Španije, poznata, stravićna. Neki stihovi su najjaća mesta te teme u nas, o poznatom ne govorimo.

Novi Matić je sav u iznalaženju sabiranju sebe u nekom latentnom pesimizmu. I tu možda njegova poezija našeg vremena ima srodnost sa ranijim disanjima. Ali polasci i mete su se izmnenili (»Pisano pred zorom«). On bi ispod pepela da nađe najzad jezgro i da se smiri. Covek koga je interesovalo ukupno plamsanje, plazmiranje svake materije ne može mirovati, sem želeti taj mir. (»Sutra«). Zato ovu poeziju shvatamo samo kao pregled i interecno ritmićkih teza i antiteza ove lirike i o-vakvog pesnika.

Dragoljub D. KAVRAN

Са изложбе енглеског плаката
СТИЛ И СТИЛИЗАЦИЈА

Музеј примењене уметности је на прилично забаченом месту и није чудо што многе интересантне изложбе трају по месец и више дана а да их посети јако мали број лица.

За изложбу енглеског плаката не може се рећи да је интересантна и да не изгубити много они који је не виде.

Та изложба ни у ком случају није пресек енглеске примењене уметности, и не даје тачну слику о вредности енглеског плаката. Ипак и поред свих недостатака (или немогућности организације), изложба је пружила прилику да се сагледа један интересантан стил, консеквентан и енглески пре свега.

Наиме, у енглеском плакату преовладају натурализам, нарочито у извесним серијама плаката као што су „Британске железнице“, „Британија“ и сл. Савршена техника израде плаката у више боја даје тим техникама — фотографијама привлачну разумљивост — мада нас плаши једноличност серија, где на крају крајева сви мотиви личе једни на друге.

Чисто комерцијалне плакате, нарочито у вези са децом и њиховим потребама, много су смељиде и у третирању теме и у чисто графичким решењима јер ту уметници знатно слободније прилазе стилизацији.

Изложба енглеског плаката карактерише један сигуран и чврст стил. Стиче се утисак да су Енглези лутали док нису најзад утврдили одређене формате и врсту слова.

Плакати за филм имају стално одређен формат и скоро као манир монтажу црно-беле фотографије глумца са цртаном позадином. Прилична отступања постоје — али формат и слова су тако рећи неприкосновена.

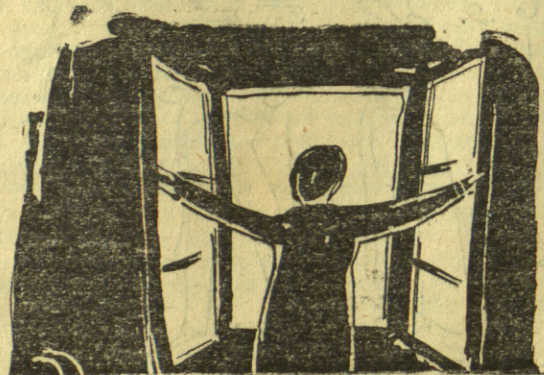
Плакати са изложбе слика (нарочито старих мајстора) штавише имају и одређено графичко решење са рамом, репродукцијом слике и одређеним античким словима.

Енглези су утврдили да су за плакате погодна извесна слова и уопште се не боје једноличности. У прапу су јер се тиме осигуравају вапарског изгледа и кад су најшаренији. Уметници и штампарии одређени су се за слова фамилије bodoni, затим sans serif types, tempo medium, elongated roman i tiggins.

Та сигурност стила најпозитивнија је на овој изложби и пружа добар углед нашим уметницима који ту и тамо лутају од абстракције до натурализма и неукости, дају и добре и лоше плакате, али без чврстог и сигурног (нашег) стила.
В. Ф.

ЖИКА LAŽIĆ

Ћutanje je postajalo sve gušće, a bubamara je milela po zavesi. Spokojstvo nameštaja lečilo je na potsmevanje. Branko je dohvatio knjigu sa stočića i počeo da luta po stranicama. Vrata svih pasusa bila su zatvorena. Osećao je kako ga zatrpava praznina. Trudio se da zamisli neku sliku iz detinjstva pošto je to uvek lečilo. U istom trenutku krajnjem pogleda primetio je da Milena gleda u ništa. To je bilo nesnosno. To njeno blazirano raspoloženje okretalo je svaku misao naopako. Osećajući kako mi se sve kostreši u glavi, shvatio je da im se približuje svada.

(Ilustracija Mome Markovića)

PROJEKCIJA

- Ne, reče Branko tihom.
- Šta si rekao? zapita Milena.
- Ona bubamara, da je pustimo.
- Sentimentalno. Koje vino najviše voliš?
- Zašto sentimentalno?
- Htela bih da znam za vino: belo ili crno?
- Ružicu, zašto sentimentalno?
- Ja volim belo.

Hteo je nešto presudno da kaže, ali se misao okliznula. Nije je više nigde bilo. Na nepćima se taložila hrapava bljutavost koju je mogao da opere samo nekim žestokim pićem. Milena je imala liker u fijoci stola, ali nije želeo ništa da zatraži od nje, jer ona je još uvek gledala, sada požudnije, u ništa. U malo, beznačajno ništa koga nije mogla da uhvati i baci pod pete, pod izlizani blokci i pritisne svom snagom. Bilo je nemoguće da se išta učini protiv tog uobraženog kružića, kvadratića, ili davo bi ga znao na šta ono liči. Ako bi i pitao Milenu, na šta liči, ona bi jednostavno ćutala.

- Uključi grejalicu, reče Branko.
- Hladno ti je, kneže.
- Nije.
- Dobro, hajde reci mi zašto ličiš na kneza?
- Besmislica. Da me otac nije najurio iz kuće, bio bih seljak. Kakav knez!

Обе недеље

НА ФИЛОЗОФСКОМ ФАКУЛТЕТУ

Среда, 19 часова, други део предавања
Ђуре Јакшића, диригента
Београдске филхармоније „О МО-

KALVADOS - JUNAK

U SAVREMENOM POLUSUNDU

Pišući o ovome, čovek se nalazi u stalnoj opasnosti da ga usmeno javno mnjenje ogласи uobraženim ili nezrelim. Uobraženim jer izigrava nekoga koga ne diraju tako potresne knjige; nezrelim jer ne poznaje život iskusnih, rezigniranih ljudi.

Verziranja ličnost će iz naslova zaključiti da se radi o Raviku. No, ovo se njega tiče samo utoliko, što on liči na mnoštvo svoje braće, polubraće i rođaka koje srećemo u romanima, podlicima i filmovima od detinjstva pa do sada. On je možda najuverljiviji, u neku ruku poslednja reč tehnike, te je zato i najpodesniji za proučavanje opštih osobina njegove familije. U stvari, pred nama je jedan heroj koji poprma razna imena i sporedne osobine (inteligencija naprimer) od knjige do knjige.

Odbacujući sve što je već demodirano — on u poslednje vreme uglavnom klima glavom, kaže misli i pije. Pije pre spavanja, za vreme spavanja, posle spavanja — svejedno kada. (Ravik, Robi — „Tri ratna druga“, Rensom — „Kiše dolaze“.)

Morbidni žur. Mesto događaja Beograd. Na jednom otomanu sedi mladić koji jedva gleda od iskustva i pije samoubilački; na drugom fatalna žena. On je gleda iz potsvesti. Ona ne beži od toga pogleda. Ništa ne govore. Samo se gledaju i sve shvataju. Gledaju se još uvek. Atmosfera postaje napeta. Ona se diže sa otomana, ona trči preko sobe, ona mu se baca u zagrljaj sa neshvatljivom krvoločnošću. Ljube se.

— Ti si čovek mog života — kaže ona.

— Život je neprekidan niz samozavaravanja — kaže on.

Baš lepo — drn-zvrc.

Otidite leti na vašar. Ko nabaci aljku na bocu s vinom, dobija je. Pokušavaćete, trošićete novac, a nećete uspeti. Za junaka to je osnovno i uzgredno. Tri ratna druga se reše i za tili čas pakupe sve flaše (oni su to vežbali u vojsci). Posle naprave automobil i budu prvi na trci. (To nisu vežbali u vojsci). Njihov mladi brat (od istog oca) Ravik bje pariskog adrapovca. Ipak, to nikako nisu srećni ljudi. Sreća nije u modi. Ali i nesreća treba da bude najvišeg tipa — ne dosadna nesreća običnih ljudi koju oni hoće da zaborave čitajući o nadnesrećama.

Mladić klati nogama na visokoj stolici kraj bara. Pijucka koktel za koji je dao sve pare. Drugi se zabavljaju, on je sam i mračan. Gleda sebe sa strane i mnogo je mračan. Uživa.

Ako nekada i učine nešto neprobitačno, to nije zbog svoje smetenosti i gluposti. Razmaženi miljenici publike jednostavno hoće da je nasekiraju upropašćujući se. „Ah, taj Ret Butler, mrzim ga — što je ostavlja tek onako? Ravik ide u logor, jer mu je svejedno (osvetio se, umrla žena njegovog života i nema više dobrog kalvadosa), ali Robles iz „Jednog dana života“ najdrski je — umire samo da bi sala plakala.

Dok „beli“ junak slabog „socijalističkog realizma“ treba da pridobije vrlinama i propada kao svaki svetac, dotle naš „crni“ junak očarava svojim simpatičnim porocima. U stvari, on nikad nije celovita ličnost — on je „glavni“ koji se u svakoj prilici besprekorno (za prosečnog čitaoca) ponaša. Te prilike su različite, te je i on u svakoj od njih različit — na drugi način neodoljiv. Lako mu je — od njega se ne traži da pretstavi nekog, već da ispuni sanjarije mnogih neživljenih.

Dečko koga su ismejali pred devojkom ide kući, i, stisnutih zuba, maše pesnicama kroz vazduh.

Šta je on prema smetenom, neodlučnom junaku kod, recimo, Tolstoja i, recimo, Drajzera (primeri nadohvat), junaku koga svaki dripac može da istuče (kao i mnoge druge), junaku koji nikada ništa zgodno i na vreme ne ume da kaže (kao većina nas), koji se sasvim nemangupski plaši (rečki su izuzeci), koji povraća kad se napije (ko ne povraća?) koga lako obmanjuju i koji se, kao i svi čitaoci, čudno i neplanski probija kroz život?

U takvim filmovima i knjigama, bore se, na kraju krajeva,

„dobro“ i „zlo“ (najprimitivnije shvaćeni). Dobro mora pobediti. Kauboj redovno ubija nevaljalog razbojnika. Zar da njegovu stvar damo u ruke šonji koga smo gore opisali? Da se razumemo: Kalvados ne mora baš uvek da ubije razbojnika, ali ima da pobeđi u srcima čitalaca. Nije mu dozvoljeno da bude unižen i neispravan. To ni u kom slučaju ne može čovek sa sitnim slabostima svakoga iz publike. U „Prestonici sveta“ (Hemingvej) siromašne sluškinje se čude što je jedna tako stvarna i lepa glumica kao Greta Garbo prestala da igra princeze i pristala da se bruka u ritama kao Ana Kristi. Nažalost, propali randevu belosvetske princeze više dira sudoperu od gladi i batina druge sudopere. Njen day-dream nije srećna sluškinja, nego divno nesrećna princeza. Zato je Kalvados heroj potreban: neka on zastupa dobro kao Stjuart Grendžer Francusku revoluciju.

V. DIMITRIJEVIĆ
S. SELINIĆ

PRIPREMA SE ALMANAH FILOZOFSKOG FAKULTETA

Priprema se Almanah mladih pisaca Filozofskog fakulteta. Ovo će biti jedna od retkih publikacija te vrste u kojoj će se pojaviti ne samo pesme nego i proza i kritika. Nadamo se da će nam ovaj zbornik otkriti nova književna imena.

(R. M. P.)

БЕОГРАДСКИ ФЕСТИВАЛ

Припреме за фестивал су на свим факултетима у пуном јеку. На Медицинском факултету организује се здравствена анкета коју ће на Карабури у фестивалске дане извршити 2.500 студената медицине. Анкета ће испитати хигијенске и етнохигијенске услове. Она ће пружити могућност студентима да се упознају са карактером оваквих масовних прегледа и да вежбају на резултатима. Подаци ће се доставити санитарним властима општине.

На Филозофском факултету у оквиру фестивала предвиђа се отварање друштвеног клуба.

Економисти свих универзитета земље скупиће се у фестивалске дане у Скопљу где ће извршити смотру свог културно-уметничког рада.

MITKO ČUDOV: „Skršeničot“

SMRTI

— To je lepo. Nisam znala da je tebe mogao neko da najuri. Imaš tako plavokrvo ponašanje da ponekad želim da te ošamarim. Molim te htela bih da te ošamarim.

— Samo napred!

— Ne, zaista samo jednom. Niko neće za to da dozna. Sve plavokrvo bih šamarala.

— Šta sad? — zapita se Branko. A zatim naglo oseti da nikada neće imati smelosti da joj kaže sve ono što je zapisao prekućice kada su se rastali posle pijanke. Nikad! bilo je zariveno u središte volje. Ostajalo mu je da se ljuti. Da zaurla. A posle? Posle da ode...

— Kneže, tako bih te ošamarila. Molim te, šta te košta da podmetneš taj tvoj obraz koji i onako ne vredi ništa.

— Umukni! uzviknuo je, i pogledao bubamaru koja je i dalje milela po zavesi. Zatim uputi oči Mileni. Ona je treperila. Svakog trenutka je očekivao da vrisne i izbači ga napolje. — U stvari, nisam hteo to da kažem. Ne. Ne ljuti se. Imao sam neku ideju u glavi večeras, ali ona tvoja besmislena bludnja! Eto, mislim da je to zbog toga što nemaš smelosti da poveruješ u moje živce. Milena, ne ljuti se.

— Ne brbljaj! Hoćeš li dozvoliti da te ošamarim ili ne?

PRICA „STUDENTA“

— To ne mogu. Sve ostalo ne dolazi u pitanje, ali to...

Osmehnula se, a obrve su joj šetale po čelu. Stvari oko njih bile su mirne i čekale su. I tavanica je nešto čekala. Bilo je sve udešeno za jednu propast. U glavi se nešto pomerilo, ali nije mogao da uhvati šta je to bilo ustvari. Misao, pitanje ili golicanje potsvesne ideje. Nije mogao ništa da dozna.

— Spremna sam da pregovaram. Dajem sve za jedan šamar. Samo jedan.

Soba je bila odjednom vrlo svetla i prijatna. „Dajem sve“, odbilo se od zida. Ona je zaista mogla dati sve. Pa onda neka joj bude. Celije nek se ne ljute.

— Daješ sve? U redu je onda. Ako je već posredi trgovina, onda ćeš ti prva da platiš.

— Ja?

— Da.

— Kretenu!

— Ne pristaješ?

— Pristajem, ali pod uslovom da te išamarim.

— U redu. Sve što možeš dlanovima da uradiš, dozvoljeno ti je.

— Idiote! Ugasi svetlo! Znaš koliko si mi odvatan. Otvarajući šrom prozore, osećao je da će mu biti prijatno i kad ga bude šamarala. Napad smeħa ugušio je sveži vazduh koji ga je zapljusnuo spolja.

PRO et CONTRA

levi rakurs

„VESNA“ I PRIRODA SMEŠNOG

Ljudi koji smatraju da svaki film treba da ima svoje opravdanje i svrhu (raison d'etre) i da film time treba da otplaćuje svoje članstvo među umetnostima, verovatno se pitaju, ima li ovaj film svoga opravdanja i da li je bilo potrebe da se on snimi baš kod nas s obzirom na specifične zadatke umetnosti.

Kao komedija, „Vesna“ nas potseca na mnoge i ne baš mnogo značajne filmske komedije, koje

banalnosti i sladunjavosti, koje u sebi nosi ovakvo shvatanje smešnog.

Vrednost „Vesne“ u ovom otustvu krupnijih banalnosti, oči ta je naročito kad se poredi sa nekim našim ranijim filmskim komedijama, za šta čini mi se veliki deo zasluga pripada Františku Capu, jednom u srednjoevropskom — i širim — okvirima zaista velikom reditelju.

Mada njegov debi u našem filmu nije ispao — najmanje možda njegovom krivicom onako bri-

SCENA IZ DOMAĆEG FILMA „VESNA“

su pre i posle ovog rata snimljene u srednjoevropskim zemljama, tačnije, ona se nalazi negde između bezazlene i oprazne austrijske filmske komedije (sa „dobrim ručkom“ na kraju) i češke komedije o dačkim zgodama i nezgodama kakva je u ovoj kinematografiji do 1948 godine bila česta i omiljena.

Nama su te komedije poznate po komotnom humoru, ne mnogo atraktivnom i efektnom, gde se strogo pazi da se ne povredi ni delić mira s kojim ljudi dolaze u bioskop, ne ismeva se niko, već se dobroćudni glumci zasmehavaju međusobno — a zajedno publiku — konvencionalnim, sitnim nespornostima i nastranostima. „Vesna“ je dobrim delom na tragu ovakvih komedijica, i ako dobro shva tim njen cilj, ne možemo joj to upisati u greh, čiji cilj nije veći od toga da stvore dobro raspoloženje. Ali ona je na tom putu u dobroj meri uspela da se oslobodi mnogih konvencionalnosti,

Ipak, kako smo očekivali, ipak je baš on taj čovek koji nam je uskratilo neukusnosti kakve smo doživeli u filmovima „Svi na more“ i „Plavi 9“. Od scenarija koji mada ga je pravio jedan poznati književnik, nije daleko prelazio granice prosečnosti načinio je jedan film za koji u najmanju ruku možemo reći da nam je simpatičan.

Od mladih amatera, najviše se trudio, a čini mi se i najviše postigao Janez Čuk, kao Sandi. Metka Gabrijelečić, kao Vesna ostala je ipak samo jedna simpatična devojčica, a Franc Trefalt kao Samo odigrao je glavnog ljubavnika na način kakav smo videli u nemačkim filmovima — to jest upravo onako kako je ta uloga data u scenariju. Kod Jureta Furlana (Krištof) očit je napor da učini nešto od svoje papirnatu ulogu koja nema svog mesta u radnji, ali mu to najčešće nije uspevalo.

D. SIMIĆ

„VESNA“ IPAK ČMO SE OD SRCA NASMEJALI

Videli smo „Vesnu“. I da se veħ u drugoj recenziji zadržimo na osnovnom problemu — nekim osobenostima i putevima naše filmske komedije.

Od prvih nesigurnih koraka i primitivnih šablona u „Plavom 9“, preko tzv. muzičke komedije „Svi na more“ — krajnje loše kopije stranih uzora, lišene svake invencije i ukusa — sve do „Vesne“ mi se neprekidno raspišemo oko pitanja: šta zapravo treba da bude predmet smeħa u tim našim komedijama, kome, konačno, treba mi da se smeđemo? Da li samo birokrata, zašušantima i nazadnjacima ili i sitnim manama i slabostima, sasvim običnih ljudi, njihovo nesnalažljivosti i nespretnosti? Po nama, bitno je videti stvari, bilo da su one pozitivne, bilo negativne, sa njihove komične strane i ume ti ih duhovito, humano i živo uobličiti. I da ne bude isključiva i jedina samo smešna akcija nekog glumca i odgovor publike na to sme-

ħom, veħ uključivanje i publike i glumca u mentalne operacije komedije. Pa ipak, duħu našeg vremena, naše sredine i naših ljudi odgovaraju i potrebne su i lake, vedre, zabavne komedije, pune mladalčkog žara i poleta, zdravog humora, komičnih obrta i situacija. A „Vesna“ je upravo takva komedija. I stoga nam je ona i te kako dobrodošla. To, naravno, ni u kom slučaju ne znači da smo ovim filmom došli do savršenog tipa komedije i neprikosnovenog obrasca kojeg se treba slepo i striktno pridržavati. Tu su još uvek evidentni do naivnosti uprošćeni likovi, oskudna psihologija i nedovoljno razrađeni postupci. Tu ima i dosta neoriginalnih stvari, stvari veħ toliko puta ranije viđenih u stranim filmovima istog žanra, čak i elemenata koji za nas nisu tipični. Pa ipak i takva kakva je, „Vesna“ nam svojim vedrim humorom, datim sa puho ukusa i mere, pruža prijatnu zabavu

B. OBRAĐOVIĆ

povodom diskusije o moralu

revolucija i moralni problemi — bežanje od stvarnosti u budućnost — jalove spekulacije i stilske bravure — kao u papskim enciklikama

Brojnost održanih opšte-fakultetskih diskusionih sastanaka na Filozofskom fakultetu, koji su imali za predmet pitanje morala i etike, dovoljno ubedljivo govori da kod naših studenata postoji veoma živ interes za problematiku moralne strane naše društvene stvarnosti.

To nije slučajna pojava. Uvek u revolucionarnim razdobljima istorije ljudskog društva, moralni problemi dobijaju naročiti značaj. U predvečerje revolucije široke mase vrše kritiku postojećeg stanja, prikazujući ga kao zlo, a »u ideji« izgrađuju nove društvene odnose kao dobro. To čine i idejni vođi i teoretičari revolucije koji se trude da teoriski obrazlože moralnu opravdanost obaranja dotrajalog društvenog poretka i njegovu zamenu novim. Treba se setiti obimnog filozofskog opusa Francuskih enciklopedista, u kome ta moralna pitanja dobijaju posebno mesto, a znamo da se »pod njihovim lobanjama« pripremala slavna 1789. Isto tako, reči Maršala Tita upućivane narodu u toku naše Narodne socijalističke revolucije i kasnije ukazuju nam da je on niz zbivanja ne samo u našoj zemlji, nego i odnose među narodima, analizirao upravo iz moralnog aspekta.

Do sada je, u svim društvenim zbivanjima u kojima su stari »idoli« bivali oboreni, a novi moralni principi bili još neoformljeni i neučvršćeni, dolazilo do oštih polemičkih rasprava između »starih« i »mladih«. Uvek se u ovakvim slučajevima ponavlja u raznim varijacijama klasičan sukob »očeva i dece«. (Tipičan primer diskusije M. Bihalji).

Ovo je polemici, bez obzira na njenu netačnost i veliku ideološku konfuznost pojedinih iznetih mišljenja, ne bi se moglo opravdano mnogo toga prigovoriti, da je ostala na planu tretiranja aktuelnih etičkih i moralnih problema. Da se pošlo u tom pravcu — a on je jedino moguće i naučno opravdano verovatno bi se pokazala kristalno jasna potreba izučavanja svih tih pitanja koja živo interesuju našeg čoveka. Pokazalo bi se da je došlo vreme da se mnogo ozbiljnije pozabavimo problematikom novih moralnih odnosa koji se u našem društvu, koje gradi socijalizam, formiraju. Tim izmenjenim moralnim shvatanjima, koja su nužno proizašla u procesu kolektivne proizvodnje u ogromnim industrijskim preduzećima, pozabavila se već savremena filozofija Zapada. Ovakva izučavanja su tim potrebna kod nas, gde nastaju novi svojinski odnosi, koji stalno menjaju moralna osećanja našeg čoveka graditelja socijalizma — pa i njegovu moralnu ocenu relacije »moje-društveno«.

Na osnivačkom Kongresu našeg Socijalističkog saveza taj zadatak podvukao je drug Kardelj, govoreći o osnovnim zadacima organizacija, koje »treba da teže za tim da se u našu društvenu stvarnost unose moralne norme i običaji, koji će postati najznačajniji putokaz za rad pojedinaца i za međusobne odnose građana i društvenih organizacija«⁽¹⁾. Ovo je isto tako trebalo da posluži kao orijentacija u postavljanju pojedinih pitanja i njihovom proučavanju. Za to je potrebno pored dobrog poznavanja same naučne misli po tim pitanjima i ostajanje na čvrstom tlu činjenica koje proučavamo, a ne neka jalova spekulacija — što je u mnogome odlika ove diskusije.

Razume se samo po sebi da, za diskutovanje svih onih pitanja koja su u toku tih razgovora iskrsela, treba poznavati samu suštinu aktuelnog pitanja, ranije davana rešenja, kritiku datih rešenja, uslove u kojima su se radala ta pitanja, itd. — što pretpostavlja potrebu priličnog filozofskog obrazovanja. S druge strane, ako se želi diskutovati o SAVREMENIM etičkim pitanjima, onda je potrebno izvršiti niz prethodnih radnji naprimer ako je reč o braku: prikupiti statističke podatke o razvodima, uporediti ih sa ra-

nije prikupljenim i sačuvanim podacima, analizirati uzroke razvoda — po godinama supružnika, po profesiji itd.; ako su u pitanju odnosi među trudbenicima otići u preduzeća, posmatrati naše radnike u procesu proizvodnje, na konferencijama, u upravnim odborima, pri raspodeli dobiti, u porodici itd. itd.) — koje se pojedinim diskutantima čine nevažne i sitne, dostojne jedino pažnje kakvog starog profesora koji gnjavi i »popuje«.

Istina da takvi razgovori, čak da su vođeni na zadovoljavajući način, ne bi doneli neka nova i originalna mišljenja, ali bi stvorili uslove za lakše i uspešnije proučavanje postavljenih problema.

Mnogo je lakše od ovog »pipavog« posla, služeći se stilskim bravurama i nemogućim obrtima (uz punu idejnu zamućenost misli), napadati svoje oponente, kao što čini student Makavejev. To se čini pomoću otkinutih citata klasika, a ako oni ne pomažu, onda se poziva na Dilasa.

Diskutovalo se dosta o braku i ljubavi. Mladalački neodgovorno, napadnuta je ustanova braka takva kakva je sad, koja je, po rečima M. Bihalji u dubokoj »krizi«. Još oštrije prebačena je rigoroznost našem Zakonu o braku, koji, uzgred budi rečeno, poznati svetski pravnici smatraju jednim od najnaprednijih na svetu. Upotrebljavane su zvučne fraze i davana svoja po svaku cenu izmišljena »originalna rešenja«, koja su davno u nauči prodiskutovana, kroz praksu isprobana, pa odbačena. (Pitanje slobodne ljubavi). Namerno se zaboravlja sve ono što je iz te oblasti — (moralna strana braka i ljubavi) — ušlo kao pozitivna tekovina u naše moralno i intelektualno nasleđe, gleda sa velikim prezirom na dostignuća ranijih generacija. Kome je palo napamet od diskutanta da prebada samo ogromno Vestermarkovo delo. ISTORIJA BRAKA, gde je marljivo i savesno prikupljen bogat materijal o tome pitanju, posmatran sa raznih strana. Da se to učinilo mislim da bi tvrdjenja na temu braka bila manje epodikticka, manje pretendovala na »originalnost«, ali bi diskusija dobila u punoći argumentacije i dokaznoj snazi, a za neke probleme ne bi morali stavljati znak pitanja jer su tamo rešeni.

dr. ilija stanović

Da se ostalo na terenu činjenica, da se bolje poznavao istorijat pitanja i istorijat datih rešenja, da se uzeli u obzir uslovi pod kojima se pitanje pojavljivalo i dalje evoluiralo, da se nije mešalo i brkalo etičko, sociološko, političko, ekonomsko i religiozno, pošlo bi se dalje u stvaranju, jedne potrebne platforme za dalji plodniji rad.

Međutim, ono što je još više doprinelo da diskusija dobije tipično obeležje skolastičkih razgovora, jeste bežanje od današnjice, od njenih gorućih pitanja, u budućnost ostvarenog velikog KOMUNISTIČKOG društva. Reči za vreme u kome živimo — u kome čak umnogome i moral čiste dužnosti egzistira — u kome u mnoga odricanja gradimo uslove za punu sreću budućih pokolenja — da u tome vremenu nema morala, bilo bi isuviše smelo — jer svakodnevna životna praksa pokazuje suprotno. Zato se pribeglo komunizmu; u diskusiji nije pokušano da se on približe odredi — pa se onda gromoglasno reklo: U KOMUNIZMU NEĆE BITI MORALA (ovo bi svakako rado preneo Radio Vatikan). Pokušalo se da se ovo potkrepi istrnutim rečenicama iz Marksa i Engelsa — koje se odnose na rešavanje drugih pitanja. Ako se uz to ima u vidu poznata Marksova animoznost prema idiličnim slikarjima budućnosti, ispredenim iz mozgov mnogih »filantropa«, onda ćemo videti koliko su ovakva tvrdjenja netačna, i u osnovi svojoj revizionistička. Ključ za rešavanje složenih moralnih pitanja našao se u teoriji alijenacije, koja je postala »poslednji modni krik« pojedinih »marksista« — »devojka za sve« u društvenim naukama.

Mnogi su uzroci koji su doveli Makavejeva do ovakvih tvrdjenja. Nije tu na prvom mestu, »mladićska smelost« izazvala ovakva »revolucionarna« mišljenja, nego su ona proizašla prvenstveno iz velikog neznanja etike u kojoj se ne samo on, nego i neki drugi diskutanti suvereno kreću — iako dovoljno ne povlače čak granicu koja etiku deli od sociologije, psihologije, politike, ekonomije itd. Ne poznavajući predmet i metode etike, diskutanti su obično vršili brojne zamene teze — čineći sociološke analize umesto etičkih i obratno.

Polazeći od jedne suviše oštre odredbe morala u kojoj je on samo posebna forma društvene svesti, bez ikakvog pokušaja da se bar približno definiše etički fenomen kao takav, i moglo se žonglirati sa budućnošću, gde osnovni kriterij proveravanja tačnosti naših zaključaka — PRAKSA — nije u mogućnosti da opovrgne »originalnost i novost naših misli« Uostalom, ovo tvrdjenje Makavejeva i nije baš tako novo. Treba proučiti samo Papske enciklike, počev od pojave marksizma kao naučne teorije socijalizma, pa će uvideti da su pape uložile mnogo istinskog truda (mnogo više od Makavejeva) da pokažu da je u komunističkom društvu »odzvoniло« svakoј etici i moralu. Isto tako analogije su obilato korišćene da bi se potkrepilo svoje mišljenje:

Moral je proizvod klasnog društva. U primitivnoj zajednici kao besklasnom društvu, nije bilo morala.

Dakle, u komunizmu kao besklasnom društvu neće biti morala.

Ovakvo formalno-logičko silogističko »umovanje zdravog razuma« ništa nam određeno ne kazuje — jer se pošlo od netačne premise da u besklasnom društvu nije postojao izvestan društveni regulativ — tabu — koji se kasnije, preko običaja ispunjenog moralnom sadržinom, prešao u etički fenomen — koji je već kompleksna pojava naše svesti. Ovo je poznato svakome ko je bar letimično proučio rezultate Francuske sociološke škole. Pa ako želimo da slovimo u ime tekovina najnovije nauke, onda je potrebno da poznajemo barem Levi Brila, Vestermarka, a danas Gurviča.

Ovu slabost Makavejevih analogija zapazili su u toku diskusija V. Ribar i S. Stojanović. poslednji je pokušao da to detaljnije obrazloži, — ali i sam nije obratio dovoljno pažnje na objašnjenje osnovnih zakonitosti mišljenja primitivnog čoveka (zakon participacije i kolektivnih pretstava); isto S. Stojanović nije ukazao dovoljno na razliku koja bi postojala između budućeg komunističkog društvenog uređenja i primitivnog besklasnog društva. Priznaće svako da se svest čoveka koji ulazi u najtananiju analizu strukture materije — ovladavši »tajnom« atomske energije — mora suštinski razlikovati od svesti primitivca nemoćnog i uvek uplašnog od svih »tajni« prirodnih pojava.

O svemu tome nije mnogo vođeno računa. Prosto, kao zakonitost, ističe se u vođenju diskusije zaboravljanje (ili svesno zanemarivanje) izvesnih osnovnih momenata svake naučne analize. Diskutujući sa Rozom Luksenburg oko čuvenog 9 § PROGRAMA RUSKIH MARKSISTA koji se odnosi na nacionalno pitanje, Lenjin je istakao da je »bezuslovan zahtev marksističke teorije pri analizi ma kog socijalnog pitanja« da se ovo uvek mora postaviti »u određene istorijske okvire« i da se uvek mora voditi strogo računa o konkretnim osobenostima sredine koja se proučava⁽²⁾. Taj zahtev prenebegli su izvesni diskutanti, težeći, po svaku cenu, da održe svoje nepravilne koncepcije.

Međutim, bili bismo nepravedni, ako bismo u potpunosti izjednačili sve misli pojedinaca, iskovane »na ovim sastancima u petak«. Postojala je težnja kod pojedinaca (S. Stojanović, N. Bogdanović) da izvesnom argumentacijom obesnaže Makavejeva, koji je i posle svega ostao pri svojim netačnim ubeđenjima, koja se u suštini svojoj svode na anarhistička shvatanja slobode, iako su nevezšto zamaskirana ekonomskim momentom, kao odlučujućim faktorom u formiranju ljudskih odnosa.

(1) »Borba«, br. 54 od 24-II-1953, str. 5.

(2) V. I. Lenjin: Izabrana dela, t. 1. knjiga 2, str. 246, Beograd 1949.

КАД НЕБО ПОЧНЕ ДА САЊА

С вечери једна грана затрепери и мени.

Просто. Као цвет над виром нагнут.

Ја не знам ко је покрене. Нити са које стране.

Тек само — свестан сам једног немира.

И знам да ми то треба. Па ћутим. И певам песму.

Онако у себи, тек нешто да се каже. А онда

самоме себи чудан лежем под старо дрво

и дуго гледам небо што у гранама сања.

Бранко ЈОВАНОВИЋ

ТИХИ ШАПАТ

Читаво поподне пада киша.

Капи милују језеро,

а оно им се смеши

својим веселим кружићима.

Шта ли то шапућу

те две заљубљене воде?

Децембра 1952

Првољуб ПЕЈАТОВИЋ

Сенка једва видљивог триумфа пређе за тренутак Сузаниним лицем.

— Зашто? упита она. Зато што је дечко лепши. Хелена учини цинично малу потврдну гримасу. Сузана наставља:

— А онда има обе руке... И он ће бити велики писац... Све предности, зар не!

Сузана говори отсутно да би принудила Хелену која одговара на свако питање малим циничким покретом, да покаже своју нискоћ. Хелена као да се ухватила у замку. Она брише сузе и смеши се хладно и рачунски.

Чује се Сузанин глас пред судом:

— Хелена и Лисјен су се венчали на селу. Навече после свадбе...

У истој соби Сузана, Хелена, Жан и Лисјен. Вече је. Све четворо седе пред огњиштем у коме гори велика ватра. Нелагодна атмосфера. Сузана посматра троје осталих са тврдим изразом, и најзад прекида тишину:

— Дакле? Нећемо на спавање?

Троје осталих једва излазе из свога мртвила. Млн-таво одговарају: „Да... да... да...“, али се не померају. Поново тишина и непомичност. Лисјен посматра крај својих ципела. Жан лупка по наслоњу фотеље. Хелена широко отворених очију гледа отсутно у ватру. Сат откуцава поноћ. Они се тргоше и сви заједно гледају у сат. Хелена се одлучи.

— Поноћ. Ти би требало да одеш горе, Сузано. Увек се тако рано дижеш.

Сузана се не помери, чврсто решена да чека.

— Не, не. Пођите први. Још треба да спремим посуђе.

Лисјен се диже против воље.

— Не можемо да јој наложимо да бди тако дуго. И Хелена се диже. Она је поред Лисјена. Обоје посматрају Жанову лобању. Он се није ни макао и још увек удара по наслоњу своје фотеље. Они пожелеше лаку ноћ Сузани, затим Хелена рече помало не-тагодно:

— Довиђења, Жане.

— Довиђења, рече он не дижући главу.

— Довиђења, Жане, рече Лисјен.

Жан подиже очи ка Лисјену и пријатно му се насмеши. Он нехатно дохвати чашу која је стојала на једном малом столу и стисну је у руке: Лисјен и Хелена одлазе до степеништа, пењу се, нестају, још један тренутак се чују њихови кораци, затим је тишина. У том тренутку Жан пружи своју здраву руку ка Сузани и рече:

— Оперите ми то.

— Шта?

— То.

Жан отвори своју руку; она је пуна крви. Он је сложио чашу коју је држао. Сузана викну.

— Немојте пасти у несвест, рече Жан. Оперите то.

— Ја никада не падам у несвест.

Сузана одлази до праоника, пуни посуду са водом и враћа се ка Жану са посудом, чистом крпом и великом марамицом. Жан гледа таваницу, не обраћајући пажњу на оно што чини Сузана. Када је завршила, она испушта завијену Жанову руку:

— Ево, готово је. Довиђења, Жане.

— Довиђења.

— Могли бисте ми рећи хвала.

— Хвала.

Сузана се диже и попе се у своју собу. Она се гледа у једно огледало, смејући се. Иза ње врата се лагано отварају. То је Жан. Сузана га гледа, а његов изглед је плаши. Она узмакне мало, затим стаде. Он јој се полако приближава. Када је стигао сасвим близу, зауставља се и гледа је.

— Месечина је, рече он кроз зубе. Лепо време за свадбену ноћ, зар не?

— Да, лепо време.

Жан нагло шчепа Сузану и пољуби је у уста. Док је љуби, чује се иронично питање Жановог адвоката:

— И ви сте попустили, иако сте знали да је он волео другу?

— Он је није волео, одговара глас Сузане. Он је само желео.

— А ви? пита глас адвоката. Ви сте га дакле волели?

— Ја... ја...

Жан се одваја од Сузане која ка њему подиже главу, лица што зрачи задовољством.

Затим се види Сузана у дворишту владине Палате како гледа Жана који излази из његових великих белих кола и зове га безнадежно: „Жане! Жане!“

Сузанин глас рече опором:

— Не, ја га нисам волела.

Суд

— Сузана говори пороти:

— Али ја сам му дала свој живот. Ја сам била његова саслушања. Ништа није помогло. Он је имао нешто против мене, не знам због чега. У то доба, дошло је до опште амнестије и ми смо се вратили у град. Они су створили револуционарну организацију. Састајали су се код мене. Жан је хтео да руководи комитетом, али имао је озбиљног конкурента, Бенгу, малог Бенгу. Сећате ли га се?

Сведочење Сузане

(Девет година раније)

Сузанин стан

Жан седи у фотељи. Изгледа забринут и као да не види Сузану да седи преко пута њега. Он рече:

— Моју лулу.

Сузана му додаје напуњену лулу, а он је ставља у уста. Она му пружа запаљену шибицу. Палећи лулу, Жан рече:

— Комитет ће се за који час овде састати. Служићеш пивом.

— Колико ће вас бити?

ЖАН-ПОЛ САРТР МЕЂУ ЗУПЧАНИЦИМА (l'engrenage)

Превод: Д. НАЈМАН

Илустрације: Јован ЂИРИЛОВ

— Осам. Као и обично. Неко звони. Жан се диже.
— Ево их. Кидај. Донећеш пиво када те будем позвао.

Сузана уђе у праоницу. Узима флаше пива из једне корпе и ставља их на послужавник. Стане испред стола не мичући се, и једног слабог тренутка предаје се, па јеца сасвим кратко. Затим долази к себи и поново добија оштар и тврд израз. Седа и чека. Из суседне собе изненадно допру до ње снажни одјени гласова. Сузана се трже, оклева, затим одлази до врата и гледа кроз кључаоницу.

Она види чланове комитета, међу којима Лисјена и Хелену. Жан и Бенга стоје и бесомучно се препиру. Жан на крају хвата Бенгу за ревере од капута и дрмуса га лудачки бесан. Сузана отвара врата и упада.

— Жане!

Жан испушта Бенгу и окреће се Сузани.

— Ко ти је дозволио да уђеш?

Сви чланови комитета гледају Сузану. Њој је страховито нелагодно.

— Иди по пиво.

Сузана изађе. Узима флаше пива и враћа се. Носећи флаше на сто она се сусреће са Хелениним погледом који јој се смеје. Чује се Сузанин глас. Говори са горчином: „Хелена је била у комитету. Не ја“.

Сузана врло хладно узвраћа осмехом Хелени, затим се враћа у праоницу и док она затвара врата, чује се Жанов отсечни глас:

— Или његово мишљење, или моје. На вама је да бирате.

Неколико часова касније

Соба где је заседао комитет: празне флаше, прљаве чаше, пуне пепељаре.

Жан, бесан лула по столу.

— Или он, или ја! То тако више не иде!

Сузана која плете у једној фотељи чува свој миран изглед. Жан понавља бесно:

— Он или ја! Мој је!

Сузана још увек плете. Чује се њен суви глас: „Ухватио га је. Једно вече...“

Неколико недеља касније

Још увек у истој просторији, Сузана седи и плете. Неко звони. Сузана отвара: Хелена улази у собу као да је код своје куће.

— Где је Жан? рече она. Хоћу да видим Жана.

— Зар сам те ја икада спречавала да га видиш? рече Сузана. Он је у праоници, ради.

Хелена, нафракана, јако узнемирена, изазовна и врло проста, иде право ка праоници, а врата отвара без куцања. Жан је седео за столом пред неким хартијама. Диже се са осмехом. Хелена иде к њему. Сузана стоји на довратку и очигледно показује своју решеност да ту остане. Хелена кашљуца да би прочистила грло, затим каже безобразно:

— Извини, Сузана, али ја морам да разговарам насамо са Жаном.

Имаш ли да му кажеш ствари које не могу чути?

— Ја сам у комитету, Сузано.

Добра леђа има тај комитет.

Сузана излази и са треском затвара врата. Хода собом уздуж и попреко, и намерно прави буку. Затим се тихо враћа вратима. Она прво посматра кроз кључаоницу. Затим слуша са главом уз врата. Чује Хелену:

— Ти си се сувише упетљало, Жане. Више не можеш да узмакнеш.

— Ја сам добио, Хелено! одговори Жан. Ја сам добио. Одлази. И да Лисјен о томе ништа није знао.

Сузана се врати својој фотељи и наставља да плете најневинија изгледа. Врата од праонице се отварају. Хелена одатле излази, црвених очију од плакања. Она брзо одлази и додаје у пролазу: „Довиђења, Сузана“.

Сузана ништа не одговара. Посматра Жана како улази у собу спорим кораком и она га пита:

— Шта је хтела?

— Ништа.

— Ја имам право да знам зашто једна жена долази и затвара се са тобом у десет сати навече у мојој кући и излази после пола сата са изгледом да се просто уплашиш.

— Ништа није хтела, рече Жан.

Он одлази ка орману, отвара га и тражи нешто у некој фијоци. Сузана устаје врло забринута.

— Шта тражиш?

Жан без одговора ставља нешто у свој џеп. Сузана прегледа садржину фијоке и пита:

— Жане, зашто си узео револвер?

— Не разбијај главу.

Сузана гледа Жана заплашено и сумњиво.

— Јел' то за Лисјена, рече она.

Жан се трже.

— За Лисјена? Ти си луда! Зашто за Лисјена? Он одлази ка вратима. Сузана трчи и препречи му пут.

— Нећеш проћи док ми не кажеш зашто.

— Макни се одатле — рече Жан и помаче је сам. То је за Бенгу.

— За Бенгу?

— Он је достављач, рече Жан. Доставио сам доказ комитету.

Сузана посматра Жана неком врстом гадљиве утучености.

— Аха... Ти си доставио доказе... Па онда?

— Треба да плати, рече Жан и осмехну се са некаквом скоро садистичком злобом и додаје, отварајући врата: „Добро сам га уфаћкао, а?“

Он излази. Сузана га зове у тренутку када он почиње да силази низа степенице.

— А како Хелена у тој ствари?

— Не брини се ти за Хелену, рече Жан, не окренувши се.

Сузана лагано затвара врата.

Суд

Сузана стоји пред поротом и наставља своје излагање.

— Он је убио Бенгу својим сопственим рукама, те ноћи. А после петнаест дана, сви су знали да је Бенга био невин. Али то је било искувише касно. Он је убио Бенгу, зато што му је Бенга сметао. А касније је убио Лисјена Дрелича зато што му је завидео на популарности и желео његову жену.

— Лажеш! виче један женски глас у сали.

Сузана се окреће и читава публика заједно са њом. Хелена стоји на дну сале поред Дарија. У тренутку када су сви погледи уперени у њу, Хелена рече просто:

— Ја сам Хелена Дрелич, жена Лисјена Дрелича који је умро у интернацији по наређењу Жана Агере.

Хелена прилази подијуму где заседава суд. Жан се дигао и посматра је. И она га гледа, па се зауставља, сва изван себе. У том тренутку, одједном сви присутни нестају, Франсоа, порота, чувари, адвокат, сви. У огромној пустој сали остају само тај човек и та жена који се гледају. Затим Хелена спушта свој поглед са Жановог и поново полази. Тада одједном сала је поново пуна и мумла. Очигледно, да је Хелена код масе сачувала нешто од Лисјенове популарности.

Франсоа ужурбано прилази Хелени, узима је за руке и каже само једну једину реч:

— Хвала.

Хелена му климну главом, али њене очи су уперене на Сузану и она јој каже:

— Ти лажеш, Сузано. Ти врло добро знаш да лажеш? Он није из зависти убио Лисјена.

— Него зашто?

(Наставиће се)

КОШАРКАШИ СУ СЕ ВРАТИЛИ

Без пехара — Слабе судије — Реваншираћемо се идуће године

Оријент-експрес је лагано ушао у станицу. Још један трзај и воз је стао. На прозорима вагона су се појавила насмејана лица наших кошаркаша — студентских репрезентативаца.

На вратима вагона први се појавио капитен репрезентације Срђа Калембер. Надали смо се да ћемо у његовим рукама видети пехар или бар спомен-плакету за освојено друго место. Али он нам је одмах објаснио:

— Ми смо пошли пре завршетка фестивала, пошто са „Звездом“ већ у понедељак одлазимо на двадесетодневну турнеју по Француској. За резултат утакмице Турска — Грчка дознали смо тек у Скопљу. Ваљда ће нам одбојкаши нешто донети.

Покушавамо да дознамо од осталих нешто о фестивалу, али то иде тешко. Сви хитају кућама да се одморе после напорног шездесетчасовног пута. Тренер репрезентације Алагић се жали на слабо суђење турских судија. Остали га подржавају у томе, сем Калембера. Калембер сматра да смо ми слабо играли и да нам судије нису толико криве.

— Репрезентација је уопште узев подбацила. Сви су играли слабо сем Милетића на првој утакмици и Кристанчића — каже Калембер.

Са Павасовићем, центром репрезентације се враћамо кући. И он као и његови другови се слаже да је суђење на турниру било слабо.

— Конкуренија је била врло јака, каже он. Играле су комплетне репрезентације. Ми смо отишли ослабљени. Без Бјегојевића, Гоцића и Јовановића теже је ишло. Па ипак, могли смо да будемо први. На првој утакмици

против Турске све наде су биле полагане у ефикасност Турчића. Али он је подбацио. Дао је доста кошева, али ни приближно ономе колико он обично даје на утакмицама. Била би то лепа утакмица да је судије нису покварили. Грке смо просто „прегазили“. То најбоље показује разлика од 21 коша.

А онда нам је причао о осталим нашим учесницима на Анкарском фестивалу. Каже да је буру аплауза побрала наша фолклорна група са играма из Македоније и Даница Обренић са врањанским песмама.

Разговор се приводио крају. Утисака је још увек много. Ипак, морамо да се растанемо. На растању Павасовић нам је добио:

— Реваншираћемо се нашим турским колегама идуће године у Београду.

Д. ДИМИТРИЈЕВИЋ

SPORT

СТОНИ ТЕНИС

ПРИПРЕМА СЕ ПРВЕНСТВО УНИВЕРЗИТЕТА

Спортски одбор студената Београда организује у другој поло-

вини марта (19—21) првенство Универзитета у стоним тенису. — Ово се првенство разликује

од досадашњих — објашњава нам друг Стефановић који ради на припремању овог такмичења. — На њему ће учествовати и најквалитетнији стонотенисери са наших факултета. Они се досада нису такмичили на универзитетским првенствима.

Такмичење ће се одвијати у два разреда. Такмичари I разреда ће се борити за појединачан пласман и пласман парова. Такмичари II разреда се такмиче за појединачан и екипни пласман. Тако ћемо добити пласман најбољих.

Имаћемо, дакле, прилике да за десетак дана посматрамо у сали „Новог Београда“ — улица Божидара Аџије — борбе најбољих стонотенисера са Београдског универзитета.

Н.

ПАРТИЗАН — СТУДЕНТСКИ ГРАД 3:2

У узбудљивој борби стонотенисери Партизана Петровић и Павасовић победили су чланове репрезентације студентског града Габрића и Серафимовића.

Габрић је обе партије у синглу решио у своју корист и тиме донео два бода репрезентацији студентског града.

ПОВЕДА НАД „ЦРВЕНОМ ЗВЕЗДОМ“

У оквиру прославе трогодишњице Студентског града одржан је шаховски меч између репрезентације Студентског града и члана Прве савезне шаховске лиге „Црвене звезде“.

Меч је одржан на десет плоча. Резултат је 5½ : 4½ за репрезентацију Студентског града.

Поред тога што екипа Звезде није наступила у пуном саставу у успех студентске екипе је велики, у постави „Црвене звезде“ наступили су интернационални мајстор Др. Срећко Недељковић и два мајсторска кандидата, док су остали били првокатегорници. У студентској екипи играло је шест првокатегорника а други су били друтокатегорници.

INTERNACIONALNI MAJSTOR Aleksandar Matanović odigrao je u nedelju u prostorijama Beogradskog univerzitetskog šah kluba „Crvena Zvezda“ simultanku na devetnaest tabli sa studentima Filozofskog fakulteta. Rezultat je 15½:13½ u korist Matanovića. Pobili su Nelmar, Varcen i Sasić, dok je Jelača remizirao.

ПЛАНИНСКИ МОТИВИ

КРОЗ МАГЛЕ КОПАОНИЧКЕ

Планинарски савез Србије организовао је од 5 — 15 фебруара 1954 године тегај зимског планинарења на Копаноу. Између дванаест тегајаца, седморица су били чланови студентских планинарских друштава Београдског универзитета и један са ВПШ из Ниша.

Доносимо допис нашег сарадника који је био на тегају:

Једнога јутра група је кренула да изврши дневни задатак — успон на Караман (1934 м.) преко седла „Пајино пресло“ Ово је био озбиљан подухват, јер је после пола сата хода пала густа магла. Видљивост није била већа од десет метара. Морала се употребити карта и бусола. Али и то није било сигурно, магнетна игла скретала је сваки час зато што су у близини били напуштени рудници гвоздене руде. Ни карта није била тачна. Где је некада било дрво, сада је израсла шума.

Вођа групе нашао се у тешкој

(Цртеж: М. Марковић)

ситуацији. Куда... Пролазиле су му разне мисли кроз главу. Тако је и поред карте и бусоле кренуо „по њуху“. Пошао је гребеном — ка врху. Лагани успон није нас много замарао. Група је ишла у колони, на размаку не већем од два до три метра. После дужег благог терена почео је стрмији успон. Значи, — ту смо. Али, то није био највиши врх, већ је био други по величини, тзв. Мали Караман. Сам врх није се видео иако је био на даљини од 100 м.

Прва међууниверзитетска конференција Савеза за техничко васпитање студената Југославије

У Београду је 6 и 7 о. м. одржана Прва међууниверзитетска конференција Савеза за техничко васпитање студената Југославије, која је расветлила неке проблеме ове организације. Друг Јован Ристић одржао је реферат „О проблемима техничког васпитања студената и Савезу за техничко васпитање студената Југославије“, а о организационим принципима Савеза и статуту Савеза за техничко васпитање студената — говорио је Зоран Глгорјевић претседник Савеза и члан УО ССЈ Београда.

Конференција је изабрала савезни одбор организације. За претседника је изабран Јован Ристић, а за секретара Света Јовановић.

Поред тога, донете су и две резолуције. Једна упућена II конгресу ССЈ и Централном одбору Народне технике Југославије, и друга о стварању Савеза за техничко васпитање и заказивању скупштине Савеза, коју доносимо у целини, док ћемо остале материјале донети у наредним бројевима.

Конференција је донела следећу резолуцију:

СТУДЕНТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ!

Југословенски студентски Савез за техничко васпитање, израстао на студентским организацијама Народне технике на нашим универзитетима, наставља напоре наших организација за даљи свестрани развој техничке културе. Развој социјалистичке стварности код нас тражи од нас будућих директних учесника нашег друштвеног развоја да употпуњава наше образовање основним знањима из тако широких области технике. Кроз своје клубове Југословенски студентски Савез за техничко васпитање пружа могућности за развијање индивидуалних склоности у појединим гранама техничке делатности и развија позитивне стваралачке снаге код својих чланова.

Делатност Југословенског студентског Савеза за техничко васпитање се одвија кроз клубове различитих грана техничке делатности: аутомото, радио, фото, мото-наутичке, поморско-бродарске, кајакашке итд... Југословенски студентски

Поново је извађена карта и бусола. Помоћу азимута тврђено је где се група налази и настављен је пут у том правцу. Ускоро се показала и камена купа самога врха. Тада настаје „прави“ успон између каменних блокова са скијама на сам врх. Најзад, освојен је врх.

Спуст је био лак. Дубоки снег био је добра кочница слабијим смучарима. Мало ниже од самога врха, група је наишла на угажену стазу која је водила ка дому. Дуги спуст био је велико освежење после тешког успона.

Д. ЖИВАНОВИЋ

„ТЕХНОЛОГ“ — НОВО СПОРТСКО ДРУШТВО НА Т. В. Ш.

У студентским круговима поздрављено је оснивање Спортског друштва „Технолог“. За сада су у њему заступљене „зимске“ дисциплине, фудбал, кошарка... за спорт се највише интересују студенти друге године. Где су остали?

Савез за техничко васпитање је учлањен у Народну технику — Савез за техничко васпитање и заједнички ради на општим циљевима.

Будимо чланови Југословенског студентског Савеза за техничко васпитање и допринесимо развоју опште техничке културе — неопходног услова за успешан развој наше стварности.

Академски аероклуб, Београд, расписује

КОНКУРС

за пријем нових чланова за ПОЧЕТНУ ОБУКУ ЛЕТЕЊА

Обука је бесплатна, а изводиће се у Ваздухопловној школи Београда на аеродрому Лисичији Јарак у Панчевачком Риту.

Пријаве са биографијом и карактеристиком примаће се сваког дана од 10—20 марта 1954 г. на Правном факултету.

УПРАВА Академског аероклуба

Народни одбор градске општине Сански Мост (БиХ) расписује

КОНКУРС

за стипендирање

1 ЕКОНОМИСТЕ и 1 ГРАЂЕВИНСКОГ ИНЖЕЊЕРА

Услов: примљени кандидат треба да заврши студије до краја ове године. Наступ у службу 1 јануара 1955 године.

Податке о студирању доставити овом Одбору најдаље 10 дана по објављивању огласа.

Народни одбор котара Винковци (НРХ) расписује КОНКУРС

за склапање уговора о стипендирању са

3 ЕКОНОМИСТЕ и 3 ПРАВНИКА

У обзир долазе студенти IV године и апсолвенти.

Аутобиографске податке са подацима о студијама доставити овом Одбору најдаље десет дана по објављивању огласа.

NOVOSTI

DANAS SE održava (u 19 časova, Balkanska 4) plenum Sportskog odbora beogradskih studenata. U njegovom radu ce pored članova Odbora učestvovati pretstavnici uprava studentskih sportskih društava i ostali funkcioneri univerzitetskog sporta. Na dnevnom redu plenuma biće postavljeno nekoliko vrlo važnih pitanja za razvoj sporta na Univerzitetu. Među njima pitanje studentskih sportskih terena, takmičarskog kalendara za 1954 godinu i druga.

★

STRELJAČKA DRUŽINA studenata TVŠ organizuje ovog meseca otvoreno prvenstvo TVŠ u gađanju vazdušnom puškom. Ovo takmičenje je zamišljeno tako da se prvo odvij u okviru fakulteta. U njegovom završnom delu učestvoваће izabrane fakultetske ekipe. Prvenstvo je nagradno.

У току прошле недеље, такмичили су се у гађању ваздушном пушком студенти грађевине. Најбољи резултат међу њима постигао је Л. Ј. Милivojević са 87 кругова (од 100 могућих) и М. Милорадов са 83 круга.

★

SAZNAJEMO да је кретање леђа на Сави оштетило сплав веслачког клуба „Студент“. Стаја се цену на око 80.000 динара.

★

НА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОМ факултету недавно је дипломирао Ђорић Мijat, један од најактивнијих чланова управе и најбољих стреласа Стрелачке друштине TVŠ. Ђорић сада одлази на рад у Трепчу.

★

Управа SD „Техничара“ обезбедила је преко зиме тренинге у сали својим ekipama. Кошаркаши тренирају у сали „Радићког“, одбојкаши у сали „Браће Стaменковић“. Фудбалери зимом нису тренирали због великог снега и хладноће, мада им првенство почиње 21 марта.